Nr 129.

Av herr **Trygger m. fl.**, *om värnande av arbets- och näringsfriheten såväl som enskild självbestämningsrätt i övrigt mot övergrepp från de i näringslivet verksamma organisationerna.*

Genom beslut den 22 november 1929 uppdrog Kungl. Maj:t åt professorn vid universitetet i Lund R. Bergendal att inom socialdepartementet biträda med utredning rörande med frågan om tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter sammanhängande spörsmål. Föredragande departementschefen anförde därvid bland annat, att den offentliga diskussion, som förekommit i frågan om tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter, oftast haft sin utgångspunkt i särskilda fall av övergrepp, mot vilka rättsmedvetandet hos stora befolkningsgrupper reagerat. Härav hade följt att man för det mesta rört sig med mera allmänt formulerade önskemål och begrepp. Vad man velat hindra med en önskad lagstiftning syntes i allmänhet huvudsakligen hava varit stridsåtgärder för att tvinga den, som stode eller ville stå utanför en konflikt, antingen att träda in i eller träda ut ur en av striden berörd organisation av arbetare eller arbetsgivare eller att underkasta sig ekonomiska uppoffringar för understödjande av endera parten eller att över huvud på ett eller annat sätt deltaga i striden. En fredlig medborgare, vilken ville vara neutral i en arbetskonflikt, borde icke behöva utsättas för förluster, ja kanske riskera sin välfärd, genom tvång från andra medborgares sida. Till förhindrande härav syntes man emellertid i allmänhet icke vilja förorda straffansvar utan snarare stadgande av skyldighet att ersätta genom neutralitetskränkningen vållad skada. Anspråken på dylik lagstiftning uppställdes icke ensidigt, utan de riktade sig mot tvångsåtgärder från båda parternas sida, låt vara att arbetarepartens åtgöranden varit de i praktiken och diskussionen mest framträdande.

Departementschefen yttrade vidare, att de sålunda framställda anspråken på åtgärder för tryggande av tredje mans rätt framstode i och för sig såsom skäliga. Då det gällde att söka bot för antydda missförhållanden, mötte man emellertid omedelbart i det föregående antydda svårigheter med hänsyn till ärendets oklara läge. Uppenbarligen vore det därför i första hand angeläget att söka klargöra de avsedda missförhållandenas art och omfattning. Därjämte borde undersökas i vilken utsträckning redan gällande lagstiftning be-

redde möjlighet till ingripande, samt anledningen till att sådant ingripande hittills icke i avsevärd utsträckning syntes hava förekommit; slutligen borde noggrant övervägas, vilka ytterligare lagstiftningsåtgärder, som vore ur lagteknisk synpunkt möjliga, och den sannolika effektiviteten därav.

Den sålunda igångsatta utredningen pågår ännu, och resultatet därav lärer icke kunna föreligga förrän under instundande vår. Förslag i ärendet torde alltså icke vara att förvänta till innevarande riksdag.

Under sådana förhållanden finna undertecknade det påkallat att rikta uppmärksamheten på vissa händelser, som inträffat efter det nämnda utredning igångsatts och vilka efter vår mening göra det nödvändigt, att utredningens direktiv vidgas utöver vad i ovan berörda uttalande av dåvarande chefen för socialdepartementet angivits. Även om en effektiv lagstiftning för skyddande av tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter åvägabringas och även om neutralitetsrätten däri bestämmes så vidsträckt, att såsom neutral betraktas var och en, som icke i egenskap av organiserad arbetsgivare eller arbetare ingriper i pågående konflikt för att stödja endera parten, så skulle man därmed icke kunna komma till rätta med åtskilliga av de olidliga missförhållanden, som de på senaste tid skärpta fackliga kampmetoderna medfört.

Till en början är det nödvändigt, att ett effektivt ingripande sker mot den terror, som de s. k. strejk- och blockadvakterna vid förekommande konflikter utöva på allmänna platser. Den offentliga meningen i huvudstaden och i landet i övrigt har upprörts av rättslösheten i fråga om personlig oantastlighet och självbestämningsrätt såväl som av den maktlöshet, vilken myndigheterna visat gentemot övergreppen, vid exempelvis de förliden höst anordnade blockaderna mot firmorna Becker och Hansen och mot änkefru Carlsson vid Lilla Nygatan i Stockholm. För närmare belysande av det förfaringssätt, som kommit till användning i dessa och andra aktioner tillåta vi oss dels bilägga avskrift av den skrivelse med vidfogade handlingar, som Aktiebolaget Wilh. Becker den 27 oktober 1930 ingivit till överståthållarämbetet för polisärenden (bil. A), dels hänvisa till en härvid fogad redogörelse för vissa under de senaste månaderna förekomna konfliktfall (bil. B).

Med den utveckling, som fackorganisationerna numera fått, är givetvis blockaden ett synnerligen verkningsfullt vapen. Så mycket angelägnare synes det då att man allvarligt reagerar mot det sätt, varpå detta vapen användes. Härutinnan finnes mycket att anmärka. Sålunda förekommer det ofta, att blockad anordnas för att tvinga arbetsgivare att förmå hos honom anställda arbetare som ej tillhöra organisation att ingå i sådan. Över huvud är föreningsfriheten, varje medborgares rätt att fritt bestämma om han vill tillhöra eller stå utanför fackorganisation, föremål för ideliga angrepp, i det att man strävar att organisera arbetarna med eller mot deras vilja. Blockad användes också för att av företagare uttvinga prestationer, som fackorganisationen godtyckligt ålägger och sålunda tager sig själv rätt i stället för att anlita den utväg lagen anvisar. De i blockadförklaringarna förekommande uppgifterna angående orsakerna till anordnad blockad äro ofta synnerligen allmänt hållna, emellanåt direkt missvisande eller sanningslösa.

Den förföljelse, som i form av blockad och bojkott riktas mot företagare, träffar ibland arbetarna själva, om de icke efterkomma blockad och bojkottpåbud eller eljest bliva fackorganisationen misshagliga. Genom offentlig prickning av sådan arbetare utestänger man honom från arbete, gör därigenom hela hans existens prekär och tvingar honom till slut att förödmjuka sig med avbön och att betala böter till organisationens kassa.

Det anförda visar enligt vår mening ovedersägligen, att spörsmålet om fackorganisationernas kampmetoder måste upptagas till prövning i hela dess vidd. Det nuvarande tillståndet, som innebär, att ett av samhällslivets viktigaste områden, där motsatta intressen kanske mer än annorstädes kämpa med varandra, icke underkastats en tillfredsställande laglig reglering, är ohållbart. Med oavvislig nödvändighet framträder kravet, att fackorganisationerna icke längre få i strid mot allmänna rättsmedvetandet och god samhällelig ordning obehindrat bedriva sin verksamhet utan vederbörligt hänsynstagande till andra medborgares och medborgargruppers samt till samhällets egna intressen.

I utlandet har man sedan lång tid tillbaka haft sin uppmärksamhet riktad på hithörande frågor och ävenledes på olika sätt att komma tillrätta med missförhållandena. Vi bifoga en kortfattad redogörelse för lagstiftningsåtgärder på förevarande område i skilda länder (bil. C).

Den ifrågasatta lagstiftningens ändamål bör vara förutom säkerställande av allmän ordning samt enskild frihet och självbestämningsrätt att i deras ekonomiska verksamhet skydda framför allt mindre företagare ävensom arbetare, vilka äro för svaga för att motstå påtryckningen av de starka, emellanåt landsomspännande fackorganisationernas tvångsmakt. Det är emot det för allmänna rättsmedvetandet kränkande bruket av denna makt, som ett ingripande från det allmännas sida nu är ovillkorligen påkallat. Fackorganisationernas stora betydelse såväl för de egna medlemmarna som för samhället i dess helhet och det ekonomiska och sociala tillståndet i landet är obestridlig. De fördelar organisation medför få dock icke köpas till priset av att den enskilde ställes rättslös inför tvånget. Det är på högsta tid, att de frihetsfientliga, antidemokratiska tendenserna inom den svenska fackföreningsrörelsen stäckas. Detta är nödvändigt icke minst för denna rörelses egen skull, om den skall kunna fylla sin uppgift att socialt, kulturellt och ekonomiskt höja vårt lands arbetarklass. Man har i det längsta väntat, att rörelsens ledning skulle allvarligt och energiskt taga i tu med denna sak, men varje ingripande i annan form än enstaka beklaganden ha uteblivit.

Det är därför oundgängligt, att statsmakterna snabbt och effektivt inskrida till värn för enskild rätt och medborgerlig frihet. Den pågående utredningen angående åtgärder för skyddande av tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter bör enligt vår mening snarast utvidgas till att avse åtgärder över huvud till skydd för varje medborgares rätt att fritt arbeta och driva näring såväl som att själv obehindrat bestämma, om han vill tillhöra viss organisation eller icke. Erforderlig lagstiftning bör givetvis göras allsidig, så att angrepp mot arbets- och näringsfriheten såväl som mot den enskildes självbestämningsrätt i övrigt bestämt avvisas, från vilket håll de än komma. För-

slag i ärendet måste föreläggas senast nästkommande riksdag, vilket är så mycket mer angeläget som dylikt förslag säkerligen kommer att innefatta förslag till ändringar i tryckfrihetsförordningen, vilka ändringar icke kunna träda i kraft förrän efter ordinarie nyval till andra kammaren.

Vi tillåta oss alltså hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t ville ofördröjligen föranstalta därom, att den pågående utredningen om åtgärder till skydd för tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter utvidgas till att avse åtgärder över huvud till värnande av arbets- och näringsfriheten såväl som enskild självbestämningsrätt i övrigt mot övergrepp från de i näringslivet verksamma organisationernas sida, samt

att riksdagen samtidigt måtte anhålla, att förslag i ärendet förelägges senast nästkommande års riksdag.

Stockholm den 21 januari 1931.

Ernst Trygger.

Hj. von Sydow. *K. von Geijer.* *Ludvig Widell.*
Joh. Nilsson i Kristianstad. *G. Sederholm.* *J. B. Johansson.*
A. O. Frändén. *Georg Bissmark.*

(Bil. A.)

Avskrift.

Till Överståthållarämbetet för polisärenden.

Undertecknat aktiebolag får härmed för den åtgärd, som därav må kunna föranledas, vördsamt anmäla följande:

Hos bolaget finnas anställda *dels* fabriks- och lagerarbetare vid bolagets fabriksanläggningar och lager å Löfholmen, *dels* lagerarbetare i de till den av bolaget i olika butikslokaler i staden idkade handelsrörelsen hörande lager, och *dels* för sistnämnda rörelses bedrivande erforderliga butiksföreståndare och biträden.

Ovannämnda arbetarekategoriers anställningar äro reglerade genom kollektivavtal.

Butikspersonalen är däremot anställd genom personliga avtal.

Sedan ett antal butiksbiträden efter åtskillig agitation föranletts att ingå i fackorganisationen Handelsarbetareförbundet, framställdes emellertid från nämnda förbunds ledning till bolaget yrkande om, att även med butikspersonalen skulle upprättas kollektivavtal.

Då denna framställning av principiella skäl måste av bolaget avböjas, beslöto bolagets till förbundet anslutna butiksbiträden att från och med den 3 sistlidne maj träda i strejk, vilket beslut för övrigt fattades av allenast tjugusju personer bland dem.

I följd av detta beslut gingo de hos bolaget anställda ovan nämnda arbetaregrupperna i sympatistrejk, varjämte bolaget förklarades i blockad och dess varor och leveranser i bojkott, till vilka åtgärder ett stort antal fackförbund efter hand anslutit sig.

Under den tid, som sedan dess förflutit, ha de mot bolaget sålunda vidtagna åtgärderna antagit en allt större omfattning och skarpare karaktär.

I Stockholm ha arbetareorganisationernas verksamhet koncentrerat sig på ändamålet att söka göra blockaden av bolagets butiker och varor så effektiv som möjligt.

För ernående av detta syfte ha åtskilliga olika förehavanden från arbetarnas sida praktiserats.

Den metod, som därvid huvudsakligen kommit till användning, har emellertid varit och är alltjämt — såsom av det följande skall framgå — att genom ingripande från vid bolagets särskilda butiker posterade s. k. blockadvakter söka förhindra bolagets kunder att där göra inköp.

Tid efter annan har i följd därav vid en del butiker också förekommit för den allmänna ordningen störande intermezzon, vilka understundom föranlett ordningsmaktens ingripande.

Vid de hänvändelser, som gjorts till vederbörande myndighet med framställningar om dylika oroligheters förekommande genom blockadvakternas avvisande från platsen, har emellertid endast kunnat vinnas det besked, att, enär enligt tryckfrihetsförordningen hinder icke må läggas för spridandet av tryckt skrift, och blockadvakterna motivera sin närvaro vid bolagets butiker med från organisationen emottaget uppdrag att genom utdelande till allmänheten av tryckta tillkännagivanden om blockaden sprida kännedom om densamma, något ingripande från ordningsmaktens sida lagligen icke kan ske,

med mindre allmän ordning därvid äventyras genom blockadvakternas uppträdande, förargelseväckande beteende eller dylikt.

I enlighet med denna ståndpunkt hava de poliskonstaplar, vilka patrullera å de pass, inom vilka bolagets butiker äro belägna, endast vid mycket få tillfällen kunnat finna någon åtgärd från deras sida påkallad vid förefallande mer eller mindre störande uppträden.

Under sådana förhållanden är det naturligt, att blockadvakterna och deras medlöpare, då de se sig kunna onäpsta skrida till den ena ytterligheten efter den andra, gå allt längre i sin aggressivitet mot butikspersonal och kunder.

Till upplysning om en del av de övergrepp i form av våld och andra trakasserier ävensom annat ofog, som förekommit och alltfort ohindrat får passera, åberopas härvid fogade av Notarius Publicus C. Ludvig Hasselgren upprättade protokoll, bestyrkande, att hos bolaget under strejken tjänstgörande personer inför honom avgivit de i protokollet återgivna berättelser och förklarat sig beredda att med ed betyga deras riktighet.

Om det förhållandet, att bolaget icke i detta sammanhang åberopar av de i protokollet avsedda personerna själva avgivna intyg, skulle giva anledning till tvivelsmål angående de i protokollet förekommande uppgifternas tillförlitlighet, må det väl vara tillräckligt, att till förklaring av detta till synes anmärkningsvärda förhållande erinra om de vådor för personlig säkerhet och framtida utkomst m. m., vilka vid ett offentliggörande av deras namn ofrånkomligen skulle bliva följden ej blott för dem utan även för deras närmaste genom de oförsonliga blockadåtgärder och den personliga förföljelse, som man, efter all erfarenhet att döma, måste förvänta då skola ofördröjligen mot dem etableras.

Såsom de i det åberopade protokollet upptagna uppgifterna otvetydigt giva vid handen, har det genom blockadvakternas uppträdande skapade tilståndet vid bolagets butiker blivit för såväl personal som kunder hart när olidligt.

Då någon effektiv assistens från polismaktens sida icke varit att påräkna — och detta ej blott med hänsyn till polismyndigheternas ovan berörda principiella ståndpunkt, utan även på grund av det självklara förhållandet att blockadvakterna givetvis söka undvika att överskrida gränserna för det tillåtna vid de tillfällen, då patrullerande poliskonstaplar passera — har bolaget därför nödgats anställa personer med uppgift att söka avvärja från blockadvakternas sida eventuellt hotande övergrepp mot butikspersonal eller kunder.

Vid en den 23 och 24 dennes uti bolagets butik i fastigheten n:r 5 vid Regeringsgatan här i staden anordnad demonstration av material för konstnärligt hemarbete, till vilken kvinnliga kunder och ungdom kunde förväntas komma, ansågs det sålunda särskilt angeläget att vidtaga dylika försiktighetsmått i betraktande av att blockadvakterna i allmänhet pläga uppträda med synnerlig arrogans mot kvinnor och barn, som ju hava svårare att däremot freda sig än män.

Emellertid visade sig dessa åtgärder komplett verkningslösa, i det att de vid nämnda butikslokal vid tillfället tjänstgörande blockadvakterna placerade sig så omedelbart invid vardera ingångsdörren, att de med den för utdelande av »blockadlappen» utsträckta armen formligen spärrade entréen; och då de icke kunde i godo förmås att lämna de av dem sålunda intagna platserna, tjänstgörande polis icke ansåg sig kunna ingripa, och de av bolaget för ändamålet anställda personerna ju icke kunde använda våld för blockadvakternas eloignerande, återstod således intet annat än att konstatera samhällets fullständiga maktlöshet gentemot några på direkt skadegörelse gentemot bolaget inriktade individers hänsynslösa uppträdande.

Det förefaller emellertid bolaget, som om detta resultat icke kan vara förenligt med den ordning, som bör vara rådande i ett rättssamhälle; och bolaget

har därför velat göra en förnyad framställning om polismyndighetens skydd gentemot dessa fortgående övergrepp mot enskilda personer och intrång i bolagets rätt.

Även om den av polismyndigheten hittills intagna ståndpunkten skulle vara principiellt riktig, följer nämligen icke därav, att myndigheterna skulle sakna befogenhet att från ingångar till bolagets butiker och från närmast intill butikerna belägna trottoar- eller gatuområden avvisa personer, vilka iakttagas uppehålla sig där i uteslutande syfte att till bolagets skada mer eller mindre ostentativt förgripa sig på bolagets kunder eller butikspersonal.

Det måste framstå såsom en extrem och i sina konsekvenser ytterst vådlig formalism, om polismyndighetens ingripande till skyddande av bolagets rätt att fritt och obehindrat driva sin lagliga näring här i landet och till dess personals och kunders fredande mot trakasserier skulle vara bolaget förvägrat, blott av den grund att blockadvakterna söka bemantla sina på bolagets skada och dess personals och kunders förföljande direkt inriktade åtgärder med föregivandet, att deras förehavanden allenast skulle avse »spridandet av skrift».

För varje omdömesgill person står det ju klart, att ett sådant föregivande blott är en den allra genomskinligaste förevändning för fullföljandet av de mest illojala syften, vilka på intet vis äro förtjänta att tolereras, långt mindre skyddas — såsom nu är fallet — från samhällets sida.

Lika litet som innehavet av en viss penningsumma enligt numera sedan länge tillämpad praxis i och för sig utesluter möjligheten för en persons behandlande såsom lösdrivare, där blott anledning ändock finnes till sådan behandling, lika litet bör det föregivna utdelandet av en skrift utgöra något lagligt hinder för utdelarens anvisande till denna sin verksamhets utövande på annan plats, när utdelningen sker under sådana omständigheter, att det för alla och envar ligger i öppen dag, att utdelaren på den plats, där han beträdes därmed, uppenbarligen fullföljer ett mot samhällsordningen stridande syftemål.

Det finnes ingen som helst rimlig anledning, på grund varav samhällets för rättsordningens upprätthållande tillskapade organ skulle nödgas blunda för detta klara och tydliga camouflage, som envar — och då främst polismyndigheterna över hela landet — sedan åratal genomskådat.

Om det skulle anses, att den av polismyndigheterna i detta fall hittills intagna ståndpunkten numera vore att betrakta såsom genom praxis sanktionerad, vågar bolaget erinra, att en på formella hänsyn grundad praxis, som hotar att äventyra samhällets uppenbara intresse av varje medborgares okränkta rätt till fri yrkesutövning, bör brytas, innan större samhällsvärden genom dess slentrianmässiga efterföljande gå till spillo. Då rättstillämpningen dock skall anpassas efter samhällsnyttans växlande krav, kan det väl därför också förutses, att domstolarna skulle komma att acceptera ett inskridande från polismyndigheternas sida i ett fall som detta, därest det skulle dragas under domstols prövning.

Hos bolaget är man på grund av de sedan strejkens ikraftträdande gjorda erfarenheterna djupt medveten om, att ett fortsatt tolererande av blockadvakternas uppträdande vid bolagets butiker kommer att leda till konsekvenser, som icke låta sig förutses.

Det har under den hittills förlupna strejktiden icke saknats tillbud till tämligen allvarliga oroligheter, som emellertid kunnat undvikas genom det lugn, bolagets kvarstående personal under sina nu så vidriga arbetsförhållanden dock vetat bevara.

Blockadvakternas aggressivitet har emellertid ökats; personalen, som nu under ett halvt års tid haft att utstå dagliga förföljelser och trakasserier av skilda slag, kommer med nödvändighet att därav försättas i en mer och mer exal-

terad och slutligen rent desperat sinnesförfattning; utanförstående oroselement, som länge med växande spänning följt konflikten, komma säkerligen att blanda sig i densamma; och då man å ömse sidor kommit till den uppfattningen, att polismyndigheterna även i fortsättningen komma att anse varje ingripande opåkallat, kan man förutse, att förr eller senare behärskningen å någondera sidan brister med de oberäkneliga vådor, som därav kan följa för den ene eller andre.

Det är därför ej blott av skyldig omtanke om bolagets rätt och bästa, utan även av berättigad oro för den utveckling av konflikten, vartill polismyndigheternas hittills intagna ståndpunkt synes kunna leda, som bolagets ledning ansett ett ansvarsmedvetet handhavande av bolagets angelägenheter oundgängligen kräva att till Överståthållareämbetets kännedom bringa ovanstående, under vördsam anhållan, att vid bolagets butiker patrullerande polis måtte erhålla instruktioner att från butikerna och deras grannskap avvisa där förekommande blockadvakter eller att genom Ämbetets försorg eljest utan dröjsmål föranstaltas om andra åtgärder, som Ämbetet må finna bäst ägnade till undanröjande av de risker, vilka blockadvakternas därvaro innebär för såväl bolagets, dess personals och kunders enskilda rätt, som ock för allmän ordning och säkerhet.

Stockholm den 27 oktober 1930.

AKTIEBOLAGET WILH. BECKER.

Vidimeras:

Jarl Hjalmarson. *P. Björck.*

(Bil. A.)

Avskrift.
(Sigill)

Sedan Aktiebolaget Wilh. Becker i anledning av mot bolaget igångsatt blockad önskat att av de i bolagets butiker anställda personer erhålla redogörelse över vad i sammanhang med blockaden förekommit, hava ifrågavarande personer nedanstående dag företrätt inför mig, C. Ludv. Hasselgren, notarius publicus i Stockholm, och därvid lämnat de förklaringar, som angivas i vid detta protokoll fogade intyg, betecknade n:ris 1—21.

Intygen i original hava inför mig av intygsgivarna egenhändigt undertecknats, och äro originalintygen hos mig för bolagets räkning deponerade.

Samtliga de personer, som lämnat nu ifrågavarande intyg, hava förklarat, att de vore beredda att med ed styrka riktigheten av vad de intygat.

Över vad sålunda förekommit utfärdas detta mitt protokoll till bevis.

Stockholm den 28 oktober 1930.

Ex officio:

C. Ludv. Hasselgren
Notarius publicus.

(Stämpel)

Avskrift.

N:rs 1—5.

Undertecknade, anställda uti en av AB Wilh. Beckers butiker, här i staden, få härmed under edlig förpliktelse intyg följande.

Sedan en del av bolagets butikspersonal samt dess fabriks- och lagerarbetare trätt i strejk, hava vi så gott som dagligen varit utsatta för trakasserier i högre eller mindre grad från av de strejkande vid butiken utsatta blockadvakter.

Till förevändning för sitt ständiga vistande utanför butikens ingångar hava strejkvakterna tagit att utdela s. k. blockadlappar till kunder, som stå i begrepp att begiva sig in i butiken för inköp.

Då blockadvakterna därvid sträcka fram armen framför butiksdörren, komma de i många fall att formligen spärra ingången, ty många kunder låta sig av denna gest avskräckas från inträde i butiken och särskilt kvinnor och barn pläga avlägsna sig utan att våga fullfölja sina avsikter till inköp.

Vid flera tillfällen, i synnerhet under strejkens första tid hava blockadvakter med sällskap stått i stora klungor framför butiksingångarna och därigenom fullständigt förhindrat kundernas fria passage.

Genom ingripande från patrullerande poliskonstaplars sida ävensom från av bolaget numera anställda anti-blockadvakter hålles passagen visserligen numera fri, men det är vår övertygelse, att butiksrörelsen skulle fullkomligt förhindras, om icke ständig tillsyn av polis och bolagets egen personal utövas.

Även i trots av den uppsikt, som nu förekommer, utgöra emellertid blockadvakternas förehavanden ett mycket stort avbräck i butiksrörelsen, liksom en ständig källa till oro för personalens säkerhet och bolagets egendom ävensom till störningar av allmän ordning och säkerhet, som icke sällan inträffar i följd av blockadvakternas förekomst å platsen.

Vi hava sålunda vid skilda tillfällen varit utsatta för hotelser och andra trakasserier.

Sålunda hava anonyma telefonsamtal i stor utsträckning förekommit, därvid den telefonerande utfarit i hotelser mot en av oss ävensom mot de i butiken anställda fröknarna Kettner och Lindberg, vilka hotats med att »få halsen avskuren».

En strejkande fabriksarbeterska har vid ett tillfälle tillropat undertecknad en av oss i hotande ton: »Din dj—a f—n, till helvetet skall Du»; och en fabriksarbetare från Löfholmen har vid ett annat tillfälle i butiken i närvaro av kunder och personal högljutt skrikit: »Jag skall trycka in ögonen på Dig, Din dj—a — — —.»[1]

En annan av oss blev en kväll i mitten av juli förföljd av två okända män på motorcykel, som upphunno mig på en tvärgata till Strandvägen vid pass kl. 11 och slog mig halvt medvetslös.

En tredje av oss har förföljts av blockadvakten Sven Lindfors, som följt efter i uppenbar avsikt att utforska bostadsadressen och därefter utfarit i synnerligen häftiga hotelser om misshandel med uttryck sådana som »jag skall mura igen ögonen på Dig», m. m. i samma stil.

Samme Lindfors har även utanför butiken utfarit i synnerligen kränkande yttranden mot samtliga i butiken anställda personer.

En fjärde av oss har av en annan blockadvakt vid namn Törnblom hotats med stryk under dennes passerande utanför butiken.

---

[1] På en del ställen i dessa intyg ha motionärerna ansett sig böra utesluta de grövsta råheterna i använda tillmälen.

Hotelser om misshandel har dessutom utslungats mot oss alla vid olika tillfällen från skilda för oss icke kända personer, som i sällskap med blockadvakterna uppehållit sig utanför butiken.

Blockadvakterna och deras sällskap har ständigt lagt an på att göra butikens omgivningar så motbjudande som möjligt genom att spotta på butikens fönster och fönsterbleck, nedsmutsa trottoarerna och över huvud göra omgivningen så störande som möjligt för personal och kunders trevnad genom att rökande och svärjande gå av och an etc.

Vid ett tillfälle inkom sålunda en lektor vid ett av stadens läroverk och meddelade att en utanför butikens ingång stående person spottat på honom vid hans inträde i butiken.

Från eleverna vid Operans balettkår, vilka förut plägat göra sina inköp i butiken, hava vi erfarit, att de efter ett besök blivit förföljda av åtskilliga personer, som uppehållit sig utanför butiken och därifrån under hotelser och skällsord följt efter dem ända till Operaingången, med den påföljd, att de därefter icke vågat göra inköp i affären.

Första strejkdagen befanns en av butikens skyltar skadad; och en del av de stora butiksrutorna hava under strejkens fortgång blivit repade med något skarpt föremål.

Förorenandet av butiksfönstren fortgår alltjämt och det har förekommit, att fönstren ej blott varit nedspottade på det vämjeligaste sätt utan även nedsmorda med andra ännu vidrigare föroreningar. Varje morgon måste fönstren rengöras.

Den 23 och 24 oktober hade i butiken anordnats en demonstration av material för konstnärligt hemarbete; och i anledning därav hade man förväntat en viss tillströmning av kvinnliga kunder och ungdom, varför det ansetts tillrådligt att anställa särskilda personer för publikens och personalens särskilda beskydd, enär blockadvakterna vid publiktillströmning pläga visa sig särskilt aggressiva och alltid uppträda med större fräckhet mot kvinnor och barn, vilka de veta hava svårt att värja sig mot dem.

Som en större tillströmning av publik än vanligt den dagen kunde konstateras, blev blockadvakternas uppträdande, såsom väntat var, också mera utmanande, och de placerade sig så omedelbart intill butikens ingångsdörrar, att de med utsträckt arm för blockadlappens utdelande faktiskt spärrade inträdet. De kunde icke förmås att avlägsna sig, och vid tillfället tjänstgörande polis ansåg sig icke heller kunna ingripa. De för tillfället anställda personerna kunde heller intet uträtta.

Vid dessa tillfällen uppstod rätt betydliga folksamlingar och enligt vårt förmenande måste det anses, att allmän ordning därigenom stördes.

Det har för övrigt icke sällan förekommit, att liknande oordningar inträffat, och detta särskilt om eftermiddagarna, då blockadvakterna erhållit sällskap av en del till synes löst folk, och i synnerhet, när blockadvakterna varit fabriksarbeterskor, vilka ofta pläga hava sällskap med yngre manspersoner, som då uppenbarligen vilja »visa sig duktiga» inför flickorna genom att uppträda så utmanande, som möjligt, mot butikspersonalen och kunderna.

Stockholm den 28 oktober 1930.

(Fem namn.)

Avskrift. N:rs 6—7.

Undertecknade, som äro anställda i en A.B. Wilh. Beckers butik här i staden, få härmed under edlig förpliktelse intyga följande.

Sedan bolagets butiker förklarats i blockad, hava ständigt blockadvakter uppehållit sig utanför butiken och vid skilda tillfällen okvädat eller på annat sätt trakasserat kunder och personal. Blockadvakterna pläga placera sig på var sin sida om ingångsdörren och, när en kund vill gå in, sträcka de vardera ut armen med blockadlappar, så att kunden mötes av två utsträckta armar och på så sätt får passagen spärrad.

Kvinnor och barn bruka på detta sätt lätt låta sig avskräckas att gå in i butiken.

Blockadvakterna söka även på annat sätt göra grannskapet av butiken oangenämt.

Butiksrutorna förorenas genom nedspottning och även trottoaren nedsnuskas med spott, och passagen över densamma störes därigenom, att blockadvakterna två och två patrullera fram och tillbaka, rökande, spottande och svärjande.

Tid efter annan ha olika otrevliga episoder ägt rum.

Sålunda har förekommit, att en person trängt in i butiken och med hotfull röst ropat: »Hör Ni Edra dj—ar», varefter han gått ut på gatan och återkommit i sällskap med blockadvakten Lindqvist, men efter tillsägelse vägrat att avlägsna sig.

Då jag därefter sökte föra ut honom, höll han sig kvar och stretade emot, så att risk uppstod för dörrutans sprängande, varför jag måste gå efter polis. Under tiden fortsatte den nyssnämnda karlspersonen att utfara i okvädningsord, såsom »Dj—a as», »svartfötter» m. m. dyl.

Sedan polis kommit tillstädes avlägsnade han sig springande och gömde sig i en portgång, där han likväl senare blev anhållen. Det föreföll, som om såväl han som blockadvakten Lindqvist vid tillfället voro berusade.

Lindqvist är synnerligen intensiv i sin förföljelse av personalen, och har vid skilda tillfällen okvädat en av oss med olika smädliga tillrop, såsom »dj—a möresugga» m. m. dyl., samt hotat med misshandel och även iakttagits instruerande andra vakter att igenkänna mig.

Lindqvist har vid olika tillfällen kommit till platsen i bil, som han placerat vid trottoarkanten framför butiken för att på så sätt försvåra passagen till densamma.

Det är vår uppfattning, att blockadvakternas närvaro å platsen givit anledning till de folksamlingar, som vid skilda tillfällen förekommit, och att de kunna giva anledning till för allmänna ordningen störande uppträden.

Stockholm den 28 oktober 1930.

(Två namn.)

Avskrift.

Nr 8.

Undertecknad, som är föreståndare för en A.-B. Wilh. Beckers butik, får härigenom under edlig förpliktelse intyga följande.

Sedan bolagets butiker förklarats i blockad, hava blockadvakter ständigt uppehållit sig utanför butikens lokaler, och trakasserier av skilda slag hava förekommit såväl mot personal som kunder.

Så t. ex. har ibland butiksdörren slängts upp och någon i hotfull ton ropat »svartfot», »brytare» eller skällsord av ett eller annat slag.

En i butiken anställd lagerarbetare har anmält, att han bl. a. vid ett tillfälle blev förföljd av en blockadvakt vid namn Svedberg, och att lagerarbetaren, sedan han efter en timmes körande utan att kunna undgå förföljaren stannat, blivit påkörd av Svedberg, därvid lagerarbetaren givit förföljaren ett slag, som föranlett denne att anmäla lagerarbetaren till åtal för misshandel.

En annan gång hade en arbetare från Stockholms stads gatukontor hämtat varor i butiken, varefter han förföljdes av en blockadvakt vid namn Henry Larsson med det resultat, att arbetaren på eftermiddagen återkom och lämnade varorna tillbaka under uppgift, att han blivit därtill föranledd av handelsarbetareförbundets ombudsman, som hotat honom med anmälan för hans fackförening, om han ej återlämnade dem.

Över huvud hava blockadvakterna sökt skrämma kunder och personal på olika sätt samt dessutom särskilt lagt an på att göra uppehållet i butiken och dess grannskap så oangenämt, som möjligt.

Butiksrutorna nedspottas och förorenas så, att de varje morgon måste rengöras och särskilt måndagsmornarna kräva en mycket omsorgsfull rengöring. Trottoaren nedsmutsas också och blockadvakterna gå där av och an och föranleda genom sin närvaro eller agitation bland förbipasserande ofta större eller mindre folksamlingar, vilka enligt mitt förmenande kunna vara för ordningen störande.

Jag är därför av den uppfattningen, att blockadvakternas uppehåll utanför butiken kan giva anledning till uppträden, som äventyra allmän ordning och säkerhet.

Stockholm den 28 oktober 1930.

(Ett namn)

Avskrift. Nr 9.

Undertecknad, som är anställd hos A.-B. Wilh. Becker och har min tjänstgöring i en bolagets butik här i staden, får härmed under edlig förpliktelse intyga följande:

Efter det bolagets butiker förklarats i blockad, hava blockadvakter ständigt förekommit utanför butiken och sökt att genom allehanda hotfullt tilltal förhindra kunder att besöka butiken, varjämte de även uppträtt hotfullt mot personalen och sökt vålla besvär och obehag för dem.

Sedan jag vid ett tillfälle förehållit blockadvakterna deras opassande uppträdande mot kunder, fick jag emottaga besök av tre personer, vilka önskade ett samtal med mig, som de emellertid icke ville hålla vare sig i butikslokalen eller på gatan, utan i inkörsporten, och vilka tillsade mig, att jag icke fick tillrättavisa vakterna, utan att det var ordningsmaktens rätt att avgöra om den saken, varjämte de i hotfull ton förmanade mig att för framtiden taga mig i akt vid risk att annars bli »prickad».

Sedan lagerbiträdet omtalet att blockadvakterna uppträtt hotande emot honom och jag i anledning därav ville undersöka förhållandet, fick jag av blockadvakterna den upplysningen, att det vore vakterna som blivit hotade av biträdet.

Vid ett tillfälle när cykelbudet från butiken var inne i butiken Regeringsgatan 5, och ställt cykeln på gatan utanför, befanns cykeln vid hans utträde ur butiken vara borta, och senare på eftermiddagen erfor jag telefonledes från Regeringsgatan, att cykeln hittats utanför Hamburger Börs med båda ringarna sönderskurna.

Vid flera tillfällen har cykelringarna blivit söndertrasade när cykeln parkerats på butiksgården.

En morgon befunnos alla lås till lagerrummen åt gården mer eller mindre spolierade och även igensmetade med cement.

Det är mig omöjligt att erinra mig alla av mig under strejkens förlopp gjorda iakttagelser, men jag har, exempelvis, bevittnat, att en kvinnlig kund, då hon svarat på tilltal av blockadvakten vid utträde ur butiken, blivit av vakten åthutad med följande i hotfull ton gjorda yttrande: »Svarar Ni mej också. Svarar Ni en gång till, så skall jag slå ihjäl Er, Ert dj—a as.»

Jag har också hört barn bliva av vakterna skrämda med tillsägelser: »Det är farligt att gå in i den där butiken», och jag har hört en vakt säga till ett minderårigt barn: »Om Du kommer igen en gång till, skall Du få både armar och ben avslagna.»

På grund av mina erfarenheter under strejken har jag kommit till den bestämda uppfattningen, att blockadvakternas närvaro utanför butikerna utgör ett hot, ej blott mot allmän ordning, utan även mot butikspersonalens och kundernas personliga säkerhet.

Stockholm den 28 oktober 1930.

(Ett namn)

Avskrift. Nr 10.

Undertecknad, som är föreståndare i en A.-B. Wilh. Beckers butik, får härmed under edlig förpliktelse intyga följande.

Sedan bolagets butiker förklarats i blockad, finnes blockadvakter ständigt placerade utanför butiken och söka hindra kunder att där göra inköp, varjämte de söka göra butikens omgivningar otrevliga genom att spotta på butiksrutorna och smutsa ner utanför lokalen.

En blockadvakt vid namn Lindfors har räckt ut tungan och i övrigt uppträtt oförskämt mot kunder, som icke velat följa hans uppmaning att göra inköpen hos en med bolaget konkurrerande firma, och då jag sökt föranleda honom att avstå från sitt störande uppträde, har han blott svarat: »Man blir ju så förb.»

Enligt uppgifter från åtskilliga kunder har han plägat förfölja dem till deras bostäder och sökt skrämma dem från att fortsätta att göra inköp hos oss.

En blockadvakt vid namn Lindqvist har t. o. m. plägat besöka en del kunder och hotat med blockad, om de gjort inköp i butiken.

Vid en del tillfällen har blockadvakternas uppträdande föranlett folksamlingar utanför butiken, men som trottoaren erbjuder ett ganska stort utrymme, har ordningen knappast därigenom blivit störd, ehuru det givetvis varit förenat med obehag att passera över trottoaren till och från butiken.

Stockholm den 28 oktober 1930.

(Ett namn)

N:o 11.

Avskrift.

Undertecknad som är anställd hos Aktiebolaget Wilh. Becker och tjänstgör i en bolagets butik här i staden, får härmed under edlig förpliktelse intyga följande:

Alltsedan bolagets butiker förklarats i blockad, hava blockadvakter uppehållit sig utanför butiken och på allt sätt sökt chikanera kunder vid deras inträde eller utträde ur lokalen.

Jag har bevittnat ett flertal dylika episoder.

Så t. ex. har jag hört blockadvakterna skrika allehanda okvädningsord till dem, och det har förekommit, att en strejkvakt gång efter annan öppnat dörren och ropat oförskämdheter, under det att kunder uppehållit sig i butiken.

Jag har särskilt fäst mig vid två kvinnliga blockadvakter, som varit synnerligen aggressiva och antastat alla kunder som passerat dem. En dam bland våra kunder har vid flera tillfällen blivit av dem antastad, därvid en gång vakten i smädlig ton yttrade till henne: »Fy f—n, det syns att Ni inte är arbetarnes vän», vartill kunden emellertid svarade: »Jag har nog varit det, men som Ni nu bär Er åt, så kan jag ju inte vara det längre». När denna kund begärde, att jag skulle ringa efter polis till hennes skydd, voro vakterna emellertid borta.

Även butikspersonalen har blivit förföljd av blockadvakter, vilka gått efter dem vid deras matuppköp och då gått in i respektive affär och avrått innehavarna att sälja till strejkbrytare.

Kunder hava också berättat, att de blivit av strejkvakter förföljda ända upp i trappuppgångarna till sina bostäder.

Jag har iakttagit, att strejkvakterna samlat allehanda löst folk utanför butiken och föranlett dem att ropa hotelser och svordomar in i butiken; men då jag ringt efter polis, hava de försvunnit. Hetsiga uppträden hava i synnerhet förekommit fredags- och lördagseftermiddagar och i all synnerhet vid tillfällen, då kvinnliga strejkvakter uppehållit sig utanför butiken med sina manliga beundrare, vilka senare då uppträtt så hotfullt som möjligt mot kunder och personal, för att därigenom tilldraga sig sina kvinnliga vänners gillande.

Den utanför butiken anbragta skylten har upprepade gånger tillbucklats och efter lagning återigen skadats, så att den för närvarande är ohjälpligt förstörd.

Butiksfönstret och dörren nedspottas och nersmutsas ständigt och måste varje dag på nytt rengöras. Måndagsmornarna är särskilt grundlig rengörning alltid nödvändig.

Enligt mitt förmenande äro blockadvakterna i sin verksamhet störande för god ordning på platsen; och det är min bestämda uppfattning, att deras förehavanden kan innebära överhängande risk för brott mot allmän ordning och säkerhet.

Stockholm den 28 oktober 1930.

(Ett namn.)

Avskrift.

N:o 12.

Undertecknad, som är anställd såsom föreståndare uti en A. B. Wilh. Beckers butik här i staden, får härmed under edlig förpliktelse anföra följande:

Sedan bolagets butiker förklarats i blockad, hava blockadvakter ständigt varit posterade utanför butiken.

Blockadvakterna hava vid skilda tillfällen givit upphov till folksamlingar på gatan genom att giva sig i samtal med förbipasserande personer, som de uppenbarligen upphetsat, vilket särskilt varit fallet med onyktra manspersoner, som slutit sig till sällskapet.

Vid åtskilliga tillfällen har jag hört blockadvakterna utslunga hotelser emot kunder vid deras inträde i eller utträde ur butiken.

Endast för några dagar sedan förekom det sålunda bl. a., att en på trottoaren sysselsatt stensättare tog upp en gatsten och hotade en kund med densamma under utropet »den här skulle du egentligen ha i skallen».

Olika kunder hava också vid skilda tillfällen berättat. att de varit föremål för förföljelse och tillrop av otidigheter efter besök i butiken. Blockadvakterna Filip Svensson och E. Bentell hava förföljt kunder ända till deras bostäder och hänvisat dem till andra färgbutiker; och när blockadvakterna lyckats finna någon kunds bostad, hava de plägat placera blockadlappar där.

Butikspersonalen har ofta varit utsatt för förföljelse. Sålunda har bl. a. en kvinnlig elev blivit förföljd av blockadvakt på motorcykel och tillsagd, att hon skulle »akta sig», om hon arbetade hos Beckers; och vid ett annat tillfälle blev hon förföljd av en blockadvakt, tagen i armen och hotad med stryk.

Blockadvakterna hava i sin verksamhet stöd av arbetarna vid närliggande industrier, vilket har framgått på olika sätt, och bl. a. vid ett tillfälle i början av september, då en leverans till Separator skulle iordningställas och underrättelse därom genom blockadvakten framfördes till Separators arbetare med det resultat, att varupartiet avvisades vid dess avlämnande på Separator.

I följd av blockadvakternas agitation har personalen nekats göra inköp i en matvaruaffär, samt vägrats servering i ett konditori och ett kafé.

Blockadvakterna, och särskilt en av dem vid namn E. Raanaes, plägar på allt sätt spionera på personalen och begiva sig för ändamålet ofta in på gården till den angränsande fastigheten Bergsgatan 17.

Över huvud söka blockadvakterna att göra uppehållet i butiken och dess grannskap så oangenämt, som möjligt. Butiksfönstren nedspottas och trottoaren förorenas. Blockadvakterna taga plats sittande på fönsterblecket eller gå av och an utanför butiken, rökande och spottande. Vid förekommande folksamlingar utveckla de större aggressivitet än eljest; och det vill förefalla mig, som om deras uppträdande antagit en mer och mer provocerande natur.

Det är min uppfattning, att blockadvakternas närvaro utgör en ständig fara för uppkomsten av för allmänna ordningen mer eller mindre störande uppträden.

Stockholm den 28 oktober 1930.

(Ett namn)

Avskrift.

Nr 13—14.

Undertecknade, som äro anställda hos A.-B. Wilh. Becker och tjänstgöra i en bolagets butik här i staden, få härmed under edlig förpliktelse intyga följande.

Allt sedan bolagets butiker förklarats i blockad, hava blockadvakter uppehållit sig utanför butiken och hotat eller på annat sätt trakasserat såväl kunder som personal.

Därvid har tillgått på olika sätt. Vi hava hört blockadvakterna i hotfull ton skrika efter kunderna: »Hallå där, det är strejk», eller: »Det är ingen försäljning där inne» m. m. dyl. och blockadvakterna pläga också upplysa allmänheten om, att firman icke vill betala ordentlig avlöning, men att de, som nu arbeta, hava 30 kr. om dagen och alla äro »brytare».

Vid ett tillfälle slängdes dörren upp av en person, som samtidigt skrek något ovettigt om »en massa kärringar i butiken»; och, då han anmodades avlägsna sig, hotade han en av oss med att »vi skola slå armar och ben av Dig och spika fast tungan vid bordet, så Du får svälta ihjäl». En annan gång, då en kund lämnade butiken vid stängningsdags, följde en av oss efter blockadvakterna och såg dem då förfölja kunden och knyta näven åt honom under utrop, som jag ej kunde uppfatta. Då kunden vände åter, gick jag fram till blockadvakten och tillsade honom att icke trakassera kunderna, vilket föranledde blockadvakten att utfara i smädelser och hotelser med den påföljd att en avsevärd massa folk började trängas omkring oss, så att jag måste återvända till butiken.

En annan strejkvakt trängde vid ett tillfälle in i dörren och skrek åt kunderna, att »de måste väl förstå, att de icke skulle handla i den här affären, som är blockerad»; och då han blev uppmanad att avlägsna sig från dörren och låta folk vara i fred, svarade han »att han stod där så länge han ville», så att polis slutligen måste tillkallas för mannens avlägsnande.

Vid ett tillfälle kom en person in i butiken och förklarade sig vara sänd från bolagets kontor å Löfholmen »för att inspektera». Efter diverse förfrågningar avlägsnade han sig och strax efteråt iakttogs han i samtal med blockadvakterna. Då detta föreföll misstänkt, ombads han komma in i butiken för att lämna en förklaring, och han medgav då, att han tillhörde de strejkande och sade sig heta Forsblad.

Över huvud hava blockadvakterna följt mycket noga med, vad som förekommit i butikens rörelse.

Butikens lagerarbetare har sålunda berättat, att han vid ett tillfälle, då han med färja skulle begiva sig till Mariahissen med tre stora kolli, förföljdes av en blockadvakt, som på vägen samlade ikring sig 10 à 12 lösa element, som samtliga löste pollett och gingo ombord på färjan, varför lagerarbetaren befarade ett överfall på Söder Mälarstrand, tog sina paket och gick i land igen.

En annan dag, då ett fat såpa skulle sändas med fartyget »Wiking», men fartyget icke var inkommet vid fatets avlastande å kajen, befanns fatet vid budets återkomst omgivet av strejkande, och en massa likasinnade, som klistrat blockadlappar på fatet, och som, när budet bad dem avlägsna sig, började sparka både honom och fatet så, att budet måste söka polisskydd.

Blockadvakterna hava visat en betydlig skicklighet att uppagitera förbipasserande personer och samla dem ikring sig, framför butiken, och att skrämma kunder och andra i trakten.

Sålunda har personalen nekats göra inköp i en del matvaruaffärer, enär affärernas innehavare hotats med blockad.

Vid ett tillfälle, då ett paket skulle befordras med buss från Drottningholmsvägen, kom en av chaufförerna, sedan budet lämnat paktetet och betalt frakten, springande efter och bad budet återtaga paketet, enär chauffören icke kunde befordra paket åt bolaget. Budet vägrade emellertid att taga tillbaka paketet; och senare hade en man från bussbolaget slängt in paketet i butiken Flemminggatan 48.

En annan gång kom ett bud från Stockholms Stads fastighetskontor in i butiken, men omedelbart därefter öppnade en blockadvakt dörren och tillsade budet att komma ut och därute hördes vakten tillsäga budet, att, om han var

arbetare, måste han vara solidarisk, men då en av oss gick ut för att taga reda på saken försvann vakten.

En kund, som har affär vid Mälartorget, har berättat, att hon efter besök i butiken blivit förföljd av en blockadvakt, som efter framkomsten till hennes affär hotat henne att »de nog skulle blockera hennes stånd, så att ingen människa skulle köpa för ett öre».

Två kvinnliga blockadvakter hava uppträtt ytterst förargelseväckande och vid skilda tillfällen okvädat kunder, bl. a. blev en dam vid utgående från butiken av dem kallad »djävla kärringharpa».

En herre, som varit inne i butiken, blev vid utträdet, enligt uppgift, av en murarehantlangare i hotande ton tilltalad med orden: »Vet Du inte hut, gubbdj—l, som går och handlar i den här butiken, som är blockerad.» En annan kund har uppgivit, att hon icke vågade besöka butiken sedan i maj, därför att hon efter ett då avlagt besök där blivit förföljd och knuffad så, att hon icke sedan vågade sig in i affären vidare, då blockadvakter varit synliga.

Understundom samlas stora klungor av blockadvakter och med dem sympatiserande samt hojta och skrika efter varje person, som går in i butiken, så att kunderna beklaga sig och uttala sin förvåning över att sådant får passera.

Det är vår bestämda uppfattning, att blockadvakternas närvaro utanför butiken utgör en ständig källa till oro för såväl personal som kunder, och att blockadvakternas därvaro och uppträdande innebär en ständig risk för uppkomsten av för allmän ordning och säkerhet störande uppträden.

Stockholm den 28 oktober 1930.

(Två namn)

Avskrift. N:rs 15—16.

Undertecknade, som äro anställda i en AB Wilh. Beckers butik här i staden få härmed under edlig förpliktelse intyga följande.

Sedan bolagets butiker förklarats i blockad, hava ständigt blockadvakter uppehållit sig utanför butiken.

Vi hava vid en mångfald tillfällen bevittnat, hurusom kunder vid inträde eller utträde ur butiken blivit på olika sätt förfördelade av vakterna.

Så till exempel hava vi hört vakterna slunga skällsord efter kunderna, såsom »kärringdj—l», »pigesch», »dj—a hornsugga» och liknande eller med tillrop, såsom: »Har Du vägglöss i soffan, Din dj—a kärring, så skall jag gå hem och plocka den dem åt dej», »Har Ni varit och handlat av strejkbrytare, Era dj—a kärringar», vilka tillrop åtföljts av spottningar och grimaser.

Vi hava också sett kunder i trappan till butiken bliva av blockadvakterna ryckta i armar och kläder; och kunder hava vid upprepade tillfällen för oss berättat, att de efter besök i butiken blivit förföljda ända till dörren av sina bostäder. En kund har t. o. m. berättat, att hans dotter efter besök i butiken blivit förföljd av en blockadvakt upp i trappan till deras hem, och att en stund efteråt en person ringt på dörren och frågat efter »Gustafsson», och då han fått svar, att någon sådan icke bodde där, tillsagt dem, att icke handla av blockerade affärer. Vid ett tillfälle blev en kund vid utträdet ur affären så häftigt antastad av en blockadvakt, att det kom till ett »häftig bråk» mellan kunden och vakten, och då undertecknad Nordberg då gick ut, blev jag av blockadvakten tillsagd att gå in, i anledning varav jag såg mig nödsakad att

föra blockadvakten åt sidan, vilket denne därefter tagit till anledning att mot mig göra anmälan hos polisen.

I början av oktober fick undertecknad Nordberg emottaga två anonyma telefonsamtal, vid vilka en hotfull röst i telefonen yttrade: »Jasså, det är Du, Din dj—a strejkbrytare, det börjar bli mörka kvällar nu, så vi skall nog märka Dig, Din strejkbrytardj—l».

Vid ett tillfälle hade en kund blivit så skymfad vid utträdet ur butiken, att hon därom gjort anmälan hos Kriminalpolisen, och en kriminalpolis inställde sig i anledning därav i butiken för att efterhöra strejkvakternas uppträdande, men vi kunde icke lämna några särskilda upplysningar i det fallet, enär nästan alla kunder blivit på samma sätt förfördelade från blockadvakternas sida.

Vid ett tillfälle, då en kund var inne i butiken, trängde en mansperson in och gick ända fram till disken, där han i hotfull ton ropade till kunden. »Skall Ni handla här. Vet Ni inte att här är blockerat».

En av personalen på Epileptikerhemmet har för oss berättat, att han efter ett besök i bolagets butik på Götgatan 73 blivit förföljd så länge, att han slutligen gått in på ett kafé för att få vara i fred, men att förföljaren gått efter in på kaféet och gjort personalen uppmärksam på, att han vore en person, som handlat i en blockerad affär, och därför ej borde bliva serverad, varefter det icke heller varit möjligt för honom att där erhålla någon servering.

Vid ett tillfälle kom en karlsperson in i butiken och gick fram till en av oss samt yttrade hotande: »Är Du strejkbrytare, va', eller s. k. arbetsvillig?» Då jag i anledning därav gick utanför disken och visade honom på dörren, blev han emellertid mycket undfallande och förklarade, att han var förargad på blockadvakterna och ville visa, att han handlade i vilken affär som helst, varpå han köpte $^1/_4$ kg. bonvax. Utkommen på gatan stannade han emellertid och talade med strejkvakterna och cirka fem minuter senare öppnades dörren och bonvaxet inkastades med utropet: »Här har Ni Erat bonvax». Som omslagspapperet avlägsnats från paketet och det kring bonvaxet lagda pergamentpapperet öppnats, smetade vaxet ner en fönsterruta i butiken.

Det förefaller för övrigt jämt och ständigt, att butiksrutorna nedspottas och förorenas på allehanda sätt.

Enligt vårt förmenande är blockadvakternas närvaro på platsen störande för god ordning, och vi hava den uppfattningen, att de genom sin verksamhet där och sin agitation bland förbipasserande, som ofta ger anledning till stora folksamlingar, vålla risk för brott mot allmän ordning och säkerhet.

Stockholm den 28 oktober 1930.

(Två namn).

Avskrift. N:o 17.

Undertecknad, som är anställd hos A.B. Wilh. Becker, och har min tjänstgöring i en bolagets butik här i staden, får härmed under edlig förpliktelse intyga följande.

Sedan bolagets butiker förklarats i blockad, hava blockadvakter ständigt uppehållit sig utanför butiken, och på allehanda sätt sökt förhindra kunder att där komma in, varjämte de även uppträtt hotfullt mot personalen och med allehanda tilltag sökt störa rörelsens normala fortgång i butiken.

Jag har särskilt iakttagit en blockadvakt, vid namn Holm, uppträda synnerligen aggressivt och obehärskat och, på ett nästan till handgripligheter gränsande sätt, motat kunder i dörren. Om kunderna det oaktat gått in i butiken, ha de blivit av honom förföljda långa vägar och många gamla kunder ha för mig beklagat sig över, att han utfarit i otidigheter emot dem.

En tunnbindare Holmberg har också myckta ofta förföljt kunderna ända till deras bostäder och under tiden stört dem med agitatoriskt tal och otidigheter.

En kvinnlig blockadvakt vid namn Mary Andersson ställde sig vid ett tillfälle alldeles intill dörren och svarade, då hon blev uppmanad att flytta sig längre bort, endast: »Det gör jag inte, för jag skall stå här.» Då hon blev tillsagd att vi måste ringa efter polis, om hon inte godvilligt flyttade sig, svarade hon fräckt: »Det kan ni ju roa Er med.»

Då en gammal kund vid ett tillfälle tillhandlat sig tre burkar Rivalin, som han tog med sig, förföljdes han av en blockadvakt Holmqvist, som åkte efter honom på cykel. I anledning därav cyklade butikens lagerbiträde och genskött kunden samt tog hand om paketet under uppgift, att det var felexpedierat, för att på så vis söka bespara kunden obehaget av blockadvaktens förföljelse. Efter arbetets slut tog lagerdrängen med sig paketet för att söka obemärkt lämna det till kunden, men blev likväl förföljd av blockadvakten.

Vid ett tillfälle, då en order skulle expedieras med försändelse per buss till Örby, blev butiksbudet motat vid bussen av en strejkande chaufför vid namn Lundgren och förföljdes sedan hela förmiddagen av motorcykel, så att paketet måste tagas åter till butiken. På eftermiddagen samma dag gjordes ett nytt försök med ett annat bud, som lyckades få paketet med på bussen, men troligen hade busspersonalen varskotts av fackföreningen, ty, när paketet skulle hämtas av kunden efter framkomsten till Örby bevakades detsamma av två strejkvakter, som kommit till Örby per motorcykel och paketet befanns då fullklistrat med blockadlappar. Kunden telefonerade då, att vi måste återhämta paketet, enär han hade sett sig nödsakad neka för att vara mottagare och vakterna icke tillät paketets utlämnande till någon annan än ombud för bolaget. Senare på kvällen hämtades också paketet genom bolagets försorg och befanns då liggande övergivet på landsvägen.

En dam, som varit mångårig kund, blev, efter ett besök i butiken, vid utgåendet antastad av ett par för butikspersonalen obekanta män, som frågade, om hon nu kände sig tillfredsställd och trodde, att hon genom sitt inköp säkerställt firman m. m. dyl., samt till sist utforo i otidigheter, kallande henne för »dj—a käring».

En annan gammal kund i butiken har berättat, att ett biträde från en sybehörsaffär, som inköpt några ark reklamkartong hos Beckers, blivit förföljd av strejkvakt, och att handelsarbetareförbundet senare på dagen telefonledes förebrått chefen för affären, där hon var anställd, att densamma sköttes på ett ojust sätt, med den påföljd, att biträdet fick begiva sig till förbundets expedition och bedja om ursäkt för sitt inköp.

Det har förekommit, att en bil tillhörig en tjänsteman i butiken formligen tapetserats med blockadlappar; och en morgon befanns butiksdörrens nedre kant bestruken med tapetklister.

Butiksfönstren bliva ofta nedspottade och på annat sätt förorenade.

Då kvinnliga blockadvakter uppehållit sig utanför butiken, ha särskilt störande uppträden uppkommit av den grund, att de dragit med sig en mängd manliga kamrater, som tävlat om att säga de grövsta saker till kunderna för att vinna sina kvinnliga vänners gillande, och som även kommit in i butiken och under sken av att vilja göra inköp vållat en massa besvär samt slutligen avlägsnat sig efter att ha utfarit i en massa dumheter och oförskämdheter.

På grund av mina erfarenheter under strejken är det min uppfattning, att blockadvakternas närvaro utanför butiken är störande för ordningen på platsen, och att deras verksamhet där även innefattar risk för såväl kunders som personals säkerhet och för brott mot allmän ordning.

Stockholm den 28 oktober 1930.

(Ett namn.)

Avskrift. N:o 18.

Undertecknad, som är anställd i en Nya A.B. M. Hansens butik här i staden, får härmed under edlig förpliktelse intyga följande.

Blockadvakter uppehålla sig sedan dess ständigt utanför butiken samt uppträda mer eller mindre aggressivt mot besökande kunder ävensom mot personalen.

Särskilt har jag iakttagit en blockadvakt vid namn Sture Andersson, som uppfört sig synnerligen rått mot besökande kunder och enligt kundernas uppgifter plägar spotta efter dem samt tillropa dem allehanda skällsord.

Likaledes har jag sett blockadvakter, vilka jag igenkänt såsom förut anställda vid bolagets fabriker å Löfholmen vara aggressiva mot kunder.

Enligt uppgift av lagerbiträdet i butiken hava de försökt muta honom att lämna uppgift om de firmor, vilka fortfarande göra inköp i butiken.

Vid skilda tillfällen ha blockadvakternas närvaro givit anledning till större eller mindre folksamlingar utanför butiken, och jag är därför av den uppfattningen, att deras uppehåll därstädes kan leda till för ordningen störande uppträden.

Stockholm den 28 oktober 1930.

(Ett namn.)

Avskrift. N:is 19—20.

Undertecknade, som äro anställda i en A.B. Wilh. Beckers butik här i staden, få härmed under edlig förpliktelse intyga följande.

Sedan bolagets butiker förklarats i blockad, hava blockadvakter ständigt uppehållit sig utanför butiken och där på olika sätt trakasserat kunder och personal.

Det har förekommit, att blockadvakterna formligen hindrat tillträde till butiken, så att poliser nödgats tillsäga dem att avlägsna sig, men, så snart polisen är ur sikte, återtaga de sina platser och äro obehagliga mot besökande kunder.

Vi hava särskilt iakttagit en blockadvakt vid namn Levin, som förfar på detta sätt, och dessutom uppträder ytterst fräckt mot butikspersonalen vid tillsägelser att avlägsna sig.

En blockadvakt vid namn Ferm har också visat sig ytterligt förargelseväckande och synnerligen otidig mot kunder. Han plägar stå stilla utanför

butiken även i trots av tillsägelse av polis att gå fram och tillbaka på gatan. Vi hava erfarit, att Ferm och en annan blockadvakt, vid namn Andersson, plägat turas om att förfölja kunder och efter konstaterande av deras adresser ringa upp dem i telefon med hotelser.

Till kunder plägar Ferm framföra det ivrigaste avrådande att gå in i butiken, och han har på det grövsta plägat »skälla ut» lagerbiträdet bl. a. vid ett tillfälle, då denne var sysselsatt med avtvättning av golvet i butiken.

Vid ett tillfälle, då en kund för att undvika obehag och störande uppträde gick bakvägen in i butiken, sprang Ferm efter skrikande: »Ä' dom fega, dom dj—arna, går dom bakvägen.»

Till kunder, som, utan att beakta Ferms tillsägelser, gå in i butiken, plägar Ferm ilsket säga: »För f—n, kan Ni icke läsa.» Vi hava vid ett tillfälle bevittnat, hurusom en medhjälpare till blockadvakterna tagit hand om en kund och formligen föst henne till en annan färghandel vid Timmermansgatan. Vi hava också sett Ferm lyfta benet och sparka efter en kund.

En blockadvakt vid namn Forsblad har också lyckats ställa till mycket störande uppträden, och bl. a. vid ett tillfälle ofredat en kund så kraftigt, att denne anmält saken för polisen. Vid olika tillfällen har Forsblad till bud från Kronans Droghandel och även bud från privatpersoner hotfullt yttrat, att »det skulle komma efterräkningar».

Vid ett annat tillfälle har Forsblad med hjälp av en springpojke förföljt ett bud från butiken till en målarmästare, med resultat, att vi nödgats återhämta varorna från denne. Vid ett tillfälle, då Forsblad uppträdde särskilt aggressivt och energiskt, såg en av oss honom följa efter en dam, som sökte undkomma honom.

En annan blockadvakt vid namn Ståhlfors förföljde en dam från en damfrisering och antecknade adressen.

En annan blockadvakt vid namn Andersson har också visat sig synnerligen intensiv med att trakassera kunder, vari han gått så långt, att han, till exempel, vid ett tillfälle antecknade numret på en bil, i vilken en kund kom till butiken. Då Andersson tillsades att gå från dörren, blev jag av honom på det grövsta »nedskälld» och hotad med att saken skulle publiceras i Politiken för att vakterna på detta sätt blivit trakasserade.

Blockadvakten Raanaes förföljde vid ett tillfälle ett hembiträde ända upp i trappan till bostaden.

Då vi vid ett tillfälle voro nödsakade att ringa efter polis, infunno sig poliskommissarien och en detektiv, ävensom tillförordnade polisintendenten, och övertygade sig själv om, hurusom fyra peroner och bland dem den ovannämnde Ferm sökt hindra tillträde till butiken.

Blockadvakterna hava också lyckats förskaffa sig medhjälpare; och det har förekommit, att sådan medhjälpare förföljt vårt butiksbud in i andra butiker för att hindra honom att få göra inköp.

Vi hava också erfarit, att man från Handelsarbetareförbundet telefonerat till en speceriaffär, där personalen gör sina inköp, och hotat med att affären skulle blockeras, i händelse matvaror försåldes till personalen.

Vid ett tillfälle, då två chaufförer avlämnade varor från ett industriföretag och fingo se blockadvakten Raanaes, frågade de, vad han hette, och omtalade att han ofta förföljt dem bl. a. vid ett tillfälle in på Norra station, där slutligen en av chaufförerna såg sig nödsakad att anmäla honom för inspektoren för att få vara i fred. Då Raanaes därvid blivit tillfrågad om sitt ärende på stationsområdet, hade han svarat att han uppehölle sig där för att sälja parfym och hårvatten, och just lämnat varor till en kund. Men Raanaes hade vid detta tillfälle blivit avvisad.

En halt dam blev vid sitt utträde ur butiken avhånad för sitt lyte av blockadvakterna och tilltalad med otidigheter. En annan kund har berättat, att en blockadvakt förföljt henne ett långt stycke skrikande att butiken var blockerad.

Vid ett annat tillfälle hördes blockadvakten Levin utfara i ovett mot en flicka, som varit inne i affären, kallande henne bl. a. »dj—a pigskrutta»; och vid ett annat tillfälle hördes en blockadvakt skrika åt en kund »far åt h—e med dej, din förb. torpare».

Vid ett tillfälle för några dagar sedan, attackerade en person i sällskap med en blockadvakt, som vi erfarit kallas »Plåtslagaren» en dam, som stod i begrepp att gå in i affären och tillropade henne i rå ton: »Vet du, vad du skulle ha? Jo, ricinolja, så du — — — —.» Damen ifråga var givetvis högst obehagligt berörd av det passerade.

Vid ett tillfälle blev en pälsklädd dam vid sitt inträde i affären av en blockadvakt i hånfull ton tillropad: »Den där pälsen har du väl köpt på avbetalning.»

Över huvud förekomma trakasserier av dylik art, så ofta att det är oss omöjligt att erinra oss alla episoder i den vägen.

Över huvud göra blockadvakterna såväl vår tjänstgöring i butiken, som kundernas besök därstädes så oangenäm, som möjligt, och förhållandena närma sig också alltmer det olidliga.

Det synes omöjligt att förmå blockadvakterna att avlägsna sig, såsom exempel varpå kan anföras, att då en av oss vid ett tillfälle tillsade en blockadvakt att icke sitta på räcket utanför butiken, svarade, att han, om det komme en polis, bara skulle resa sig ett tag, och att det sedan också visade sig, att han, så snart en polis kom i närheten, satte sig i rörelse, men återtog sin plats så snart polisen passerat.

Det förefaller oss, som om blockadvakternas aggressivitet vore i stigande, och det är vår bestämda uppfattning, att deras närvaro är störande för god ordning på platsen och även innebär risker för brott mot allmän ordning och säkerhet.

Stockholm den 28 oktober 1930.

(Två namn.)

Avskrift.

N:o 21.

Undertecknad, som är föreståndare uti en A. B. Wilh. Beckers butik här i staden, får härmed under edlig förpliktelse intyga följande.

Sedan nämnda bolags butiker förklarats i blockad, har såväl jag som övrig personal därstädes samt personer, vilka besökt butiken för inköp, varit utsatta för mer eller mindre svåra trakasserier.

Skällsord och hotelser hava från blockadvakternas sida tillropats oss, antingen vid passerande utanför butiken eller ock utifrån gatan skrikits in i lokalen.

Blockadvakterna pläga i sällskap med växlande personer uppehålla sig på trottoaren utanför butiken, rökande, spottande och svärjande och söka på allt sätt göra omgivningen så otrevlig, som möjligt. Butikens skyltfönster förorenas ständigt på det mest motbjudande sätt och måste varje morgon omsorgsfullt rengöras. Särskilt är detta fallet på måndagsmornarna, då butiken uppen-

barligen varit utsatt för allehanda skadegörande elements illvilliga åtgöranden under lördagsaftonen och söndagen.

Fredags- och lördagseftermiddagarna förekomma alltid stora folksamlingar utanför butiken av en omfattning, som enligt mitt förmenande måste vara störande för ordningen i trakten.

Vid ett tillfälle inträngde tre berusade plåtslagare i butiken och utforo i hotelser och oförskämdheter, och då jag uppmanade dem att avlägsna sig, fordrade de, att jag skulle komma ut på gatan »för att få den belöning, som behövdes». Då jag i anledning därav ringde efter polis, begåvo de sig emellertid från platsen. Vid ett annat tillfälle inträngde likaledes några personer i butiken och ropade till mig, att jag skulle komma ut, så »skulle jag få smörj». En utanför butiken posterande polis, som åhörde uppträdet, ansåg sig emellertid icke böra ingripa, utan begav sig ifrån platsen.

En blockadvakt vid namn Forsman har förföljt en i butiken anställd elev till hans bostad och föranlett åtskilliga personliga obehag för denne.

En annan blockadvakt vid namn Karl Bergman har tagit sig för att förfölja butikskunder, som han förolämpat med ärekränkande tillmälen. När jag vid skilda tillfällen förehållit honom det orätta i hans uppträdande, har jag fått olika hotelser till svar, gående ut på, att jag skulle få stryk, och att efter strejken skulle butikerna icke få någon som helst hjälp med varutransporter, utan få vara beredda på fortsatta obehag.

Två kvinnliga blockadvakter bruka utanför butiken spotta och svära å personalen.

En lördagskväll passerade två berusade arbetsklädda personer förbi butiken och kommo i samtal med blockadvakterna, efter vilket samtal de trängde in i butiken, där de uppträdde hotande och förklarade sig »skola titta på de dj—a svartfötterna». Då de oaktat mina uppmaningar icke avlägsnade sig, såg jag mig nödsakad att ringa efter polis, varefter bråkmakarna funno för gott att försvinna och gingo in på ett kafé i närheten, där de emellertid senare avhämtades av polis.

Som jag personligen icke ville göra några yrkanden, anställdes emellertid intet åtal mot dem.

Ett biträde i en närbelägen charkuteriaffär, som gjort uppköp för sin och sin firmas räkning i butiken, har varit utsatt för hotelser från blockadvakternas sida, och en av dem vid namn Sandberg har till och med uppsökt biträdet i dess arbete och hotat med att arbetsmöjlighet för framtiden skulle förhindras, om icke biträdet upphörde att besöka butiken.

En dam, som vid ett tillfälle gjort en del inköp i butiken, har för mig senare berättat, att hon därefter antastats och av en blockadvakt förföljts till sin bostad, Dalagatan 49, utan att kunna bliva fri blockadvakten, vilken hela tiden bearbetat henne att icke besöka affären, och då hon framhållit det såsom sin privatsak, hade vakten till slut i hotande ton förklarat, att fackföreningen nog skulle visa sig hava makt att få henne att ändra åsikt. Då hon en stund senare begivit sig till en närbelägen modeaffär, hade vakten stått kvar på gatan och på nytt förföljt henne, och då hon kommit in i modeaffären, hade blockadvakten trängt efter henne in i butiken, och hotat affärsinnehavarinnan med blockad, om hon tog någon befattning med damens ärende, varefter damen fått avlägsna sig med oförrättat ärende.

En annan kund har också för mig uppgivit, att hon blivit förföljd från butiken av blockadvakter, som tillropat henne smädliga tillmälen såsom »dj—a kärring» och liknande.

En blockadvakt vid namn Vretström har, enligt flera kunders uppgift förföljt dem och trakasserat dem med hotelser och smädelser efter besök i butiken.

En kvinnlig kund har till och med för mig uppgivit, att hon vid sådan för-

följelse av Vretström icke vågat begiva sig till sin egen bostad utan besökt en bekant för att på det sättet undslippa fortsatt förföljelse.

På grund av mina erfarenheter under strejken är det min uppfattning, att blockadvakternas verksamhet är störande för god ordning på platsen och att deras förehavanden kan innebära risk för brott mot allmän ordning och säkerhet.

Stockholm den 29 oktober 1930.

(Ett namn.)

Samtliga intyg vidimeras:

Jarl Hjalmarson. *P. Björck.*

Bilaga B.

Redogörelse för vissa under de senaste månaderna inträffade konfliktfall.

Fallet Carlsson.

Änkefru Thérese Carlsson, innehavarinna av kaféet Lilla Nygatan 13 i Stockholm, hade i början av augusti månad 1930 genom arbetsförmedlingen anställt en flicka på prov som biträde i kaféet. Flickan uppgav sig vid förfrågan av sin arbetsgivare icke tillhöra fackförening, vilket emellertid senare visade sig vara fallet. Hon godkände erbjuden lön av 25 kr. per månad jämte fri kost och bostad. Hon hade dessutom som inkomster drickspengar, vilka sammanlagt beräknades betydligt överstiga den kontanta lönen per månad.

Flickan visade sig olämplig för sina arbetsuppgifter samt ådagalade i övrigt olater av den art, att hennes arbetsgivare såg sig nödsakad att göra henne föreläggande om att iakttaga vederbörlig ordning i sitt arbete. I stället för att visa god vilja att ställa sig anmaningen till efterrättelse lämnade flickan sin plats. Hon gick direkt till sin fackförening. Och omedelbart därefter fick fru Carlsson föreläggande från kafé- och automatpersonalens fackförening om att underteckna kollektivavtal, återtaga flickan i sin tjänst samt betala henne 40 kr. i månaden utom allt fritt.

Fru Carlsson förklarade, att hon under inga förhållanden kunde återtaga flickan, då denna visat sig olämplig. Svaret härpå kom per omgående. Kaféet förklarades av fackföreningen i blockad. Vid kaféingången ställdes vakt, som utdelade röda blockadlappar med förbud för besök där. Gäster, som trots hotet besökte kaféet, blevo under vistelsen där inne attackerade av fackföreningsfolk, vilka icke drogo sig för att gå in i lokalen enbart för att förfördela och skymfa gästerna samt innehavarinnan. En ung man, som frivilligt åtagit sig att hjälpa fru C., blev ideligen hotad till livet samt vid olika tillfällen överfallen. I ett av dessa fall kunde bevisning förebringas, vilken ledde till åtal mot våldsverkarna. Ideligen öppnades kafédörren av fackföreningsligister, som spottade in och vräkte ur sig otidigheter.

Fru Carlssons temperamentsfulla vädjanden till rättvisa och mänskliga hänsyn besvarades av fackföreningarnas tidningsorgan med cyniskt hån.

Fru Carlsson sökte i det längsta hålla ut. Hon förtröstade på rättvisan och sin ärliga sak. När trots allt våldet och råheten togo övermakten, skrev hon den 15. sept. ett brev till den blockerande fackföreningen, däri hon bl. a. anförde:

> »Huru länge ämnar Ni fortsätta denna omänskliga förföljelse? Jag kan inte prestera det omöjliga för att tillfredsställa Eder. I Edra tidningsorgan och av Edra utsända män blir jag beljugen, skymfad och förlöjligad. Jag vänder mig nu direkt till Eder, som organiserat detta ohyggliga martyrium, med en fråga: Kunnen I bliva blidkade först genom att jag blir fullständigt ruinerad? Eller vad är det offer Ni kräver?»

På detta brev fick fru Carlsson intet svar.

Efter cirka fyra veckors blockad måste fru Carlsson stänga sitt kafé. Hon sökte därefter överlåta detsamma. Ett flertal spekulanter anmälde sig. Då

emellertid i blockadproklamationen tillkännagivits, att blockaden kvarstode även för ny innehavare, vände sig nämnda spekulanter till fackföreningens ombudsman med förfrågan om villkoren för blockadens hävande för ny innehavare. Det svarades då att villkoret vore inbetalande av 400 kr. till fackföreningen samt undertecknande av kollektivavtal. Dessa villkor, speciellt den kontanta summan som erfordrades, avskräckte tillämnade övertagare.

Det kan tilläggas, att rörelsen är ett nykterhetskafé, icke av större omfattning än att det kan skötas av en person med ett biträde.

Fallet Joelsson.

I oktober månad 1930 förklarades kaféet Heimdall i Renstjärnegatan i Stockholm i blockad. I de offentliga tillkännagivandena härom föregåvos som anledning: »Lönetvist, orättvist avskedande samt trakassering av organiserad personal». Innehavaren av kaféet, herr G. Joelsson, redogjorde i en insändare i Social-Demokraten för konfliktens tillkomst, däri den av fackföreningen föregivna anledningen gendrevs. Ombudsmannen i Hotell- och restaurangpersonalens förbund (under vilken den blockerande fackföreningen Kafe- och automatpersonalens fackförening sorterar) herr C. Bengtsson hade beretts tillfälle att i anslutning till insändarens publicerande avgiva en förklaring. I denna vidgick han att vid förhandlingarna om uppgörelse »var man enig om villkoren för uppgörelse». Han tillade: »Det enda man icke blev överens om var fackföreningens krav, att herr Joelsson skulle förbinda sig att använda blott organiserad personal i sitt företag.»

Vid denna tidpunkt hade förut gällande avtal mellan kaféidkareföreningen (i vilken herr Joelsson är medlem) och förenämnda fackförbund uppsagts. Vid de därefter följande underhandlingarna om nytt avtal hade från fackförbundets sida framförts kravet på att kaféidkareföreningen skulle förbinda sig att enbart använda personal, som vore organiserad. Kaféidkareföreningen ansåg sig icke kunna ingå på en dylik förbindelse. På den grund strandade förhandlingarna om nytt avtal mellan parterna och något nytt avtal har på den grund ännu icke i medio av januari kunnat träffas.

Efter allt att döma har fackföreningen med sin aktion mot herr Joelsson åsyftat att insätta en sprängkil i kaféidkareföreningens motstånd. Genom blockaden mot honom ville man fresta på försöket att pressa honom och i fortsättningen andra medlemmar av samma arbetsgivareförening att falla undan för fackföreningens krav på förbindelse från kaféidkarnas sida till medverkan att genomdriva organisationstvång för personal, anställd vid kaféerna.

Denna aktion torde ses i samband med fackföreningspolitikens strävan att upphäva § 23 i Svenska Arbetsgivareföreningens stadgar, vari inneslutes rätt för arbetsgivare att leda och fördela arbetet samt att använda såväl organiserad som oorganiserad personal.

Då detta skrives, uppehålles fortfarande på fjärde månaden blockaden mot kafé Heimdall. De blockadvakter, vilka oavbrutet avlösa varandra utanför kaféet, utdela blockadlappar, å vilka alltjämt angives att blockaden är föranledd av »lönetvist, orättvist avskedande samt trakassering av organiserad personal».

Detta till trots att fackförbundets ombudsman, som ovan sagts, medgivit, att det enda, som stode i vägen för en uppgörelse, vore kravet på undertecknande av plikt till medverkan i organisationstvång för personalen.

Fallet Eklund.

Tre bröder Eklund, målare till yrket, ha under 12 års tid arbetat samman och utfört en mängd arbeten till sina uppdragsgivares belåtenhet. Under vissa perioder av större arbetsåtaganden ha de också haft hos sig anställda måleriarbetare. Under december 1930 arbetade bröderna utan anställda arbetare i två villabyggnader i Ålsten.

Vid olika tillfällen hade måleriarbetarförbundet sökt ställa föreskrifter för bröderna Eklund i syfte att påtvinga dem extra arbetskraft. Vid ifrågavarande tidpunkt hade de emellertid icke användning för någon extra arbetskraft. En ombudsman i måleriarbetarnas fackförbund gjorde dock gällande, att tre mästare icke skulle få arbeta samman. Herrarna Eklund framställde då förslaget, att en av dem skulle stå som mästare och de andra två som arbetare. De sistnämnda skulle då gå in i fackförening för att få lov att arbeta i fred. Men ombudsmannen ville icke acceptera detta förslag heller. En av de första dagarna i december 1930 lästes i Social-Demokraten följande blockadannons:

»På grund av vägran att följa gällande avtalsbestämmelser blockeras härmed målerifirman Bröderna Eklund, Rotebro. Arbetsplatser äro bl. a. byggmästare P. E. Svedbergs arbeten, kv. Revyn 2 och kv. Romanen 2 Ålsten.

Stockholm den 6. dec. 1930. För Svenska Målareförbundets avdelning 1, Stockholm: Styrelsen.»

Motiveringen för blockaden var fullkomligt missvisande. Bröderna Eklund hade intet som helst avtal med någon annan part än sin arbetsgivare, byggmästare P. E. Svedberg. Denne upplyste på förfrågan, att bröderna Eklund äro synnerligen dugliga målare samt att de på ett i allo erkännansvärt sätt fyllt sina arbetsuppgifter.

Fallet Svenska Murbruksfabriken.

En oorganiserad arbetare infann sig den 14 januari 1931 på sin uppdragsgivares order för att avhämta en hektoliter murbruk hos Svenska Murbruks A.-B. vid Karlberg i Stockholm. De arbetare vid denna fabrik, vilka äro sysselsatta med utlämnandet av rekvirerade varor, förklarade emellertid, att de ej togo befattning med leveranser till avhämtare, med mindre än att dessa kunde uppvisa »klar fackföreningsbok». Vår man, som var oorganiserad, hade alltså ingen fackföreningsbok. Då detta konstaterades, blev mannen utsatt för varjehanda tillmälen. Animositeten mot honom tog sig sådana uttryck, att den oorganiserade i hast måste starta motorn å sin bil och skyndsammast begiva sig från platsen.

Vid förfrågan hos fabriksledningen har bekräftelse lämnats på dessa uppgifter. Fackföreningen hade meddelat, att beslut fattats av innehåll, som ovan nämnts. Ifrågavarande företag är icke anslutet till arbetsgivareförening. Och ledningen ser sig icke i stånd att inför risk av strejk, trakasserier och ekonomiska förluster tillbakavisa fackföreningens ohemula anspråk på kommando över företagsledningen för att på den vägen komma tredje part till livs.

Fallet Kulle.

Hos målarmästare Erik Kulle i Stockholm med firma E. Kulle A.-B. nedlade arbetarna, 10 till antalet, utan föregående varsel arbetet lördagen den 11 oktober 1930. Då herr Kulle hos fackföreningen begärde förklaring, svarades, att anledningen vore den, att han i sin rörelse använt sig av varor från A.-B.

Wilh. Becker, vilken vid ifrågavarande tidpunkt var förklarad i blockad. Herr Kulle, som icke hade någon skyldighet att redogöra för sina leverantörer, förklarade emellertid bestämt, att han icke använt Beckers varor samt företedde fakturor från firmor, där han gjort inköp. Fackföreningens ombudsman vidgick, närmare ansatt, att han icke hade något bevis annat än en etikett till emballage (utan firmabeteckning) som funnits i herr Kulles verkstad, vilken etikett misstänktes ha sitt ursprung från Beckers. Därför hade herr Kulle förklarats i blockad. Villkoret för att herr Kulle skulle få blockaden hävd vore, dekreterade ombudsmannen, att herr Kulle skulle deponera 1,000 kr. som säkerhet för att inga Beckersvaror i fortsättningen under Beckerskonflikten komme att användas av honom.

Herr Kulle ansåg sig icke kunna gå in på detta villkor under framhållande av att, då fackföreningen på uppkonstruerade skäl kunde etablera strejk och blockad, och krav på samma grund rests för deposition, så kunde, givetvis, också lika lättvindigt anledning formuleras för att depositionen toges som god pris av fackföreningen. Herr Kulles försäkran, att han icke skulle använda Beckers varor godtogs ej.

Herr Kulle meddelade nu, att arbetarna omedelbart kunde lyfta sina till betalning förfallna överskottspengar. Ombudsmannen förklarade härtill, att någon separat uppgörelse ej finge komma ifråga. Ville inte herr Kulle gå in på att deponera den begärda summan, så finge överskottsbetalningen anstå. Meningen härmed var, att arbetarparten skulle kunna förebära »icke utbetalta löner» som skäl för att under konfliktens fortvaro tillgodoskriva sig väntetidspengar. Så skedde ävenledes. Och dessa av fackföreningen debiterade väntetidspengar växte till ansenliga belopp.

Herr Kulle gjorde fortsatta ansträngningar för att komma till en rimlig uppgörelse med fackföreningen. I närvaro av herr Kulles advokat förklarade fackföreningens ombudsman vid ett sådant möte för underhandling, att kravet på deposition av 1,000 kr. kunde få förvandlas till 500 kr. böter, kontant.

Herr Kulle tillhörde icke någon arbetsgivareförening. Han hade inga möjligheter att på laga väg skydda sig mot de krav, som rests mot honom från fackföreningens sida. Han besökte ledande personer inom landsorganisationen för att få deras medling. På detta håll hade man endast beklaganden, men därifrån kunde intet åtgöras. Herr Kulle har även hänvänt sig till statens förlikningsman, vilken emellertid ej lyckats komma till något resultat.

Konflikten har, då detta skrives i medio av januari 1931, ännu ej kunnat lösas.

Fallet Johansson.

Målarmästare O. Johansson, Duvbo, Stockholm, antog i november månad genom arbetsförmedlingen i Stockholm en måleriarbetare J. A. Jändel för tillfälligt arbete. Enligt gällande kollektivavtal inom branschen skulle lönen för dylikt, tillfälligt arbete utgå med 50 % tillägg å timlönen, som är 1:82, eller efter kl. 2:73 i timmen.

Jändel arbetade i 24 timmar och lyfte, som det hette, i förskott därför kr. 43:68 alltså efter enkel timlön beräknat.

Genom ombudsmannen i måleriarbetarnas fackförening tillställde han därefter sin arbetsgivare en ackordsräkning slutande på kr. 317:96. Efter avdrag av det bekomna förskottet skulle hans återstående fordran enligt den sålunda specificerade räkningen bli kr. 269:51.

Herr Johansson ville icke strid. Han vägrade därför ej heller ackordsberäkning, även om han enligt avtalet, som ovan nämnts, ej varit skyldig likvidera mera än beräknat efter 50 % tillägg å timlönen.

En enkel division av begärda summa 317:96 och antalet arbetstimmar 24 ger vid handen, att Jändel ville tillgodoräkna sig betalning med en inkomst per *timme av 13:20.* Herr Johansson vände sig till ombudsmannen med en förfrågan, om denne verkligen funne någon rimlighet i denna beräkning.

Ombudsmannen hade litet svårt att rättfärdiga det av honom upptagna kravet, varför han till sist sporde huru långt herr Johansson kunde sträcka sig i tillmötesgående. Efter verkställd uppmätning och ackordsberäkning lämnade herr Johansson på kvällen fredagen den 9 januari i år skriftligt besked, att herr Jändel icke ens med ackordsberäkning kunde komma upp i högre vederlag än kr. 106:25, vilket med frårdrag av utbekommet förskott skulle bereda honom ett resterande tillgodohavande av kr. 62:57, alltså en inkomst per arbetstimmen av 4:42 eller per 8-timmars arbetsdag av kr. 35:36.

Vid ett telefonsamtal, som herr Johansson hade med fackföreningens ombudsman på lördagen om en uppgörelse på basis av denna ackordsberäkning svarade ombudsmannen:

»Ni kan ju skicka in pengarna.» Detta gjordes också omedelbart i postanvisning.

Det erkännande för likviden, som lämnades, kom på måndagen i form av en annons i fackföreningsorganen Socialdemokraten och Folkets Dagblad av följande lydelse:

»Blockad.

Då målarmästare Oskar Johansson, Duvbo, icke utbetalar intjänta arbetslöner, förklaras härmed hans firma och arbetsplatser i blockad. Arbetsplatser är ingenjör Bromans fastigheter med flera platser. Stockholm den 10 jan. 1931.

För Sv. Målareförb:s avd. 1, Sthlm: Styrelsen.»

Johansson hade enligt avtalet att i detta fall betala kr. 2:73 i timmen. Han likviderade med 4:42 för att slippa trakasserier. Men när Jändel icke fick *13:20 per timme,* så skulle arbetsgivaren medelst blockad tvingas till underkastelse.

Fallet Bergström—Sander.

Kaféidkaren Carl Örtegren, innehavare av kaféet »Gula Knuten» i Stockholm, avskedade hösten 1929 hos honom anställda tvenne organiserade köksbiträden, detta av den anledningen, att han ämnade upphöra med den till kaféet hörande matserveringen. Någon tid senare fick herr Örtegren anledning att återupptaga matserveringen. Han anställde då också två nya köksbiträden. Nu anmälde sig fackföreningens ombudsman och dekreterade, att de tidigare avskedade köksbiträdena skulle återanställas på sina platser samt vidare, att herr Örtegren skulle utbetala lön och kostersättning till dem för den tid, de varit arbetslösa.

Herr Örtegren kunde givetvis icke gå med på dessa krav. Underhandlingar följde mellan parternas organisationer, kaféidkareföreningen samt kafé- och automatpersonalens fackförening. Fackföreningens ombudsmän voro oemottagliga för sakskäl, och inför hotet om blockad såg sig kaféägaren nödsakad utbetala de belopp, som fordrades, eller sammanlagt kr. 241:50. Denna summa erlades *under protest* mot kravets berättigande.

Kaféidkareföreningen sörjde därefter för att saken förelades arbetsdomstolen med yrkande om att denna måtte förklara Örtegren *icke* hava varit skyldig att utgiva det av fackföreningen utpressade beloppet. Under handläggningen av målet åberopades bl. a. muntliga berättelser, som, vid särskilt sammanträde mellan kaféidkareföreningens styrelse och fackföreningens ombudsmän samt i närvaro av de avskedade köksbiträdena, avgivits av tvenne å kaféet anställda servitriser. Dessa vittnade därvid, att de avskedade köksbiträdena uppfört sig på ett sådant sätt, att till och med deras arbetskamrater hemställt till herr Örtegren, att icke behålla dem i tjänsten.

Arbetsdomstolen resolverade, att fackföreningens krav på ersättning till de avskedade icke var förenligt med avtalet. Vid sådant förhållande måste det blockadhot, varmed kravet varit förenat, betecknas som avtalsbrott. På denna grund dömdes till *återbetalning* av det avfordrade och under protest utbetalda beloppet.

Här ovan nämndes, att två servitriser vittnat angående de avskedade köksbiträdenas uppförande och sätt att sköta sitt arbete. De uppgifter, som därvid framkommo, hade även anförts i Arbetsdomstolen. Då nu dennas utslag gick fackföreningen emot, vände sig dess vrede i första hand mot arbetsgivareparten för att den icke funnit sig i utpressningen, utan gått till domstol och vunnit. Och vidare igångsattes en hämndaktion mot de tvenne servitriser, vilka i sina vittnesmål angående köksbiträdena lämnat *faktiska* och *sanna* uppgifter. Fackföreningen satte sig till doms. Vad därvid förhandlades, kan man förstå, när man som resultat fick läsa följande tillkännagivande i Socialdemokraten den 6 juni 1930:

»Prickning.

Som *Agda Elisabet Bergström* och *Vivi (Vivan) Sander*, anställda å kaféet Gula Knuten, S:t Paulsgatan 6, innehavare C. Örtegren, indirekt medverkat till att organiserade kamrater blivit avskedade, samt lämnat sin arbetsgivare felaktiga upplysningar, vilka denna använt sig av i Arbetsdomstolen så att det inverkat i en fällande dom mot vår avdelning, *prickas* härmed nämnda personer som osolidariska, och uppmana vi alla fackligt organiserade arbetare och med dem sympatiserande att behandla dem efter förtjänst.

Stockholm den 6 juni 1930.

Sveriges Hotell- och Restaurangpersonalförbunds avd. 48:

Styrelsen.»

Anmärkningsvärt är att de båda servitrisernas vittnesmål icke bestredos i Arbetsdomstolen. Ty i så fall hade vittnena där kunnat höras på ed. Deras upplysningar voro uppenbarligen av den art, att arbetsgivaren enbart på grund av de förseelser av köksbiträdena, som däri intygades, hade rätt att uppsäga dessa enligt § 2 mom. 2 i avtalet, däri det heter: »Vid svår eller upprepad förseelse, vilken föregåtts av varning, kan omedelbart avsked äga rum».

Härav framgår, att servitrisernas upplysningar enbart för sig kunde ha avgörande betydelse för målets utgång. Arbetarpartens ombud i Arbetsdomstolen hemställde i en längre inlaga, att kärandepartens yrkande måtte ogillas. Men däri gjordes, som ovan sagts, inget bestridande av servitrisernas berättelser angående köksbiträdena.

Sedan Arbetsdomstolens fällande utslag mot fackföreningen fallit, satte denna sig emellertid till domare i egen sak över de sanningstalande servitriserna. Där blev det en enkel procedur för att stämpla servitrisernas inför olika parters i saken närvaro (alltså även de avskedade köksbiträdena) avgivna och av ingendera då bestridda vittnesmål som lögn samt pricka dem. Detta betydde, att servitriserna jämställdes med strejkbrytare och den behandling efter förtjänst, som dessa »förrädare» (enligt fackföreningsmoralen) äro prisgivna åt.

Som prickade (och strejkbrytare) skulle de båda servitriserna motas bort från sina arbetsplatser samt personligen trakasseras även på andra sätt. För sin existens sågo de båda servitriserna sig nödsakade att söka blidka fackföreningen. De visste dock med sig, att de icke begått någon förbrytelse — annat än att ha talat sanning. För att få fortsättta arbeta utan trakasserier måste de ge sig på nåd och onåd. Efter ödmjuka uppvaktningar inför fackföreningens vederbörande, fingo de dömda veta, att de kunde bli återtagna som fackföreningsmedlemmar endast på det villkoret, att de gjorde avbön samt erlade var för sig Etthundrasextiofyra (164:—) kronor i böter.

Mot detta domslut fanns det ingen högre instans att vädja till. De dömda måste göra avbön och erlägga böterna.

Under former, som voro för de anklagade mycket pinsamma, gjorde dessa alltså inför fackföreningen avbön. En av dem erlade sina böter omedelbart. Men den andra, Agda Bergström, som utom arbetslöshet till följd av trakasserier, även haft olyckan att hemsökas av sjukdom, kunde icke uppbringa medel till täckande av böterna. Trots avbönen får hon icke inträda, förrän böterna erlagts. Hon erbjöd sig att successivt avbetala böterna. Detta beviljades icke. Hon undrade, om hon icke kunde få antaga en köksbiträdesplats tills vidare för att arbeta ihop till böterna. Lika bestämt avslag.

Fallet Frid.

En afton under sommaren 1930 upptäckte åkeriarbetaren Frid i Stockholm omedelbart vid slutad arbetstid för dagen att hans häst blivit skadad i ena benet. Det var strax före butikstängningstid. Han skyndade då till närmaste kemikalieaffär, där han köpte för 50 öre alun, med vilket han behandlade djuret. Papperspåsen med en rest alun påträffades följande morgon i stallet av Frids arbetskamrater, vilka vid åsynen av att påsen bar firmabeteckningen Wilh. Becker togo Frid i förhör. Samtliga åkeriarbetarna, alltså även Frid, voro organiserade. Vid förhöret erkände Frid, att han köpt alunet i närmaste kemikalieaffär utan att tänka på, vilken firma det var. Han hade vid inköpet endast haft en tanke, nämligen att hinna till en kemikalieaffär före stängningstid för att skaffa botemedel till sin sjuka häst. Eftersom emellertid köpet gjorts i en Beckersaffär, och Beckers firma vid denna tid var förklarad i blockad, anmäldes nu Frid av sina arbetskamrater hos fackföreningen som blockadbrytare. Som sådan prickades han av fackföreningen och vidare avstängdes han av densamma från arbete. Frid, som är en man i 55-årsåldern, fick på grund av denna fackföreningsdom gå arbetslös i flera månader. Upprepade gånger uppvaktade han fackföreningen med anhållan om att få göra avbön för att åter få arbete och existensmöjligheter. Först efter c:a tre månader fick han svar från fackföreningen av innehåll, att, om han inrättade sig med häst och vagn för körslor, så skulle han, som sin egen åkare, tillåtas arbeta. Frid var vid det laget ekonomiskt illa ute, efter ungefär tre månaders arbetslöshet. Egna resurser hade han icke för att skaffa sig häst och vagn

och på så sätt fylla fackföreningens villkor för existensen. Att fackföreningen skulle hjälpa honom kunde icke ifrågasättas.

Fallet Svensson.

Bagarmästare Alb. Svensson i Osby i Skåne fick på försommaren 1930 besök av ombudsmannen för livsmedelsarbetareförbundets avdelning å orten. Denne fordrade, att kollektivavtal skulle underskrivas. Efter underhandlingar, som från fackföreningsombudsmannens sida uteslutande hade karaktär av ultimatum, föll bagarmästaren till föga i allt utom i en punkt, och den gällde krav på att personalen — som i detta fall bestod av tre man — skulle vara organiserad. Även här måste emellertid bagarmästaren till sist pressad av blockadhot giva efter. Men offret innebar en uppgivelse av principen hävdad i arbetsgivareföreningens § 23 om arbetsgivares rätt att använda såväl organiserad som oorganiserad personal. Offret innebar vidare, att bagarmästaren måste avskeda sin egen bror. Denne hade anställning i bageriet. Han var pingstvän och ansåg sig av den anledningen icke för sitt samvetes skull kunna ingå i fackförening.

Det gjordes upprepade vädjanden om hänsyn och dispens för den samvetsömme. Svaret blev från fackföreningens sida endast det diktatoriska antingen eller. Och då mannen ej kunde svika sin övertygelse, blev han bortjagad av fackföreningen.

(Bilaga C.)

Redogörelse för utländsk lagstiftning.

I *England* har staten redan för sextio år sedan förskaffat sig en kontroll över fackföreningarnas stadgar och ekonomi, som är fullkomligt okänd i vårt land. Den sedan den 1. augusti 1927 delvis retroaktivt gällande fackföreningslagen ingår såsom ett sista amendemang i ett lagkomplex med rubriken Trade Unions Acts 1871—1927. Redan i 1871 års lag föreskrevs registrering av registrerade fackföreningars årsräkenskaper. Trade Unions voro länge mönstret för opolitisk fackföreningsrörelse. Så mycket större uppseende väckte det, då fackföreningarna tillsammans med de socialistiska sammanslutningarna Independent Labour Party och Fabian Society år 1906 bildade det aktivt politiska Labour Party, som väsentligen finansierades av fackföreningarna. Det ansågs vara oförenligt med fackföreningarnas rent fackliga ändamål, så mycket mera som många medlemmar voro övertygade whigs eller till och med tories. År 1909 fällde överhuset som högsta domstol den s. k. Osbornedomen (uppkallad efter en järnvägstjänsteman Osborne, som inte ville ansluta sig eller betala avgift till arbetarpartiet), varigenom fackföreningarna förbjödos att använda sina tillgångar för politiska ändamål. Prejudikatet tillämpades i senare fall, men under Asquiths liberala regering upphävdes förbudet genom 1913 års lag. Dock skulle partiavgifterna beslutas av en majoritet, varvid omröstningen underkastades offentlig kontroll; för politiska ändamål måste bildas en särskild fond, och medlem kunde, utan att riskera uteslutning eller förlust av sina rättigheter, vägra att betala bidrag till fonden. Denna negativa aktivitet med politisk anslutning som regel (»contracting out») ersattes i 1927 års lag av frihet från politisk medverkan som regel och personligt anslutningsinitiativ som nödvändig förutsättning för avgiftsanspråk (»contracting in»). De svenska fackföreningarna äro som bekant icke så »infamt påpassade»; de kunna skriva sina stadgar, lägga sina omröstningar och förfoga över sina penningmedel fullständigt efter behag. Den svenska s. k. reservationsrätten kan ej likställas med den engelska. Den förra är ej officiellt påbjuden, den befriar icke från några avgifter och har ingen annan effekt, utöver samvetslättnaden, än att fästa en pinsam uppmärksamhet vid reservanten.

Den stränga engelska uppfattningen av »generalstrejken» såsom ett olagligt angrepp på samhället har satt den starkaste prägeln på 1927 års lag. Efter generalstrejken 1926 såsom sympatiuppträdande i kolgruvearbetarnas strejk var den parlamentariska majoriteten då innehavd av högern ensam, enig om kravet: *aldrig mer generalstrejk;* och hur det än må förhålla sig med vissa andra delar av lagen, torde den nuvarande labour-regeringen icke få liberalerna med sig om ett upphävande av garantierna mot generalstrejk. En sympatistrejk eller sympatilockout är enligt lagen icke olaglig *enbart* därför att »den har något syfte annat än eller utöver att främja en arbetskonflikt» inom det egna yrket eller den egna industrien. Den blir olaglig först genom att därtill vara avsedd att lägga tvång på (»coerce») regeringen antingen direkt eller genom att avsiktligt utsätta samhället för lidanden eller svårigheter av olika slag (»inflict hardship»). Transportstrejken, särskilt vid järnvägarna, utsatte 1926 samhället och befolkningen för sådana risker.

Den är alltså numera olaglig *och får ej finansieras.* Den svenska storstrejken 1909 var proportionellt vida mer omfattande än den engelska 1926. Den var ej förenad med järnvägsstrejk, men nödiga transporter även för livsmedelstillförseln voro dock i hög grad försvårade. Med den breda basis för sympatiuppträdande, som vår arbetsrättsåskådning bereder, då nämligen sympatiåtgärd är tillåten där den ej är avtalsmässigt förbjuden, voro de olagliga sympatistrejkerna i den svenska storstrejken huvudsakligen att finna på kommunala arbetsområden. Samma erfarenhet i England 1926 har föranlett ett stadgande i Trades Disputes and Trade Unions Act av 1927 (att tilläggas Conspiracy and Protection of Property Act av 1875):

> »Om en person, som är anställd hos lokal eller annan offentlig myndighet, uppsåtligen bryter sitt anställningskontrakt med nämnda myndighet i vetskap om eller under sådana omständigheter att han har rimlig anledning förmoda, att den sannolika följden av hans handlingssätt, vare sig han handlar ensam eller i gemenskap med andra, bliver vållande av skada, fara eller allvarlig olägenhet för samhället, vare han efter bevisning vid summariskt rättsförfarande förfallen till böter icke överstigande 10 pund eller till fängelse i högst 3 månader».

En annan paragraf håller »open door» hos kommuner och offentliga myndigheter: de få icke bereda företrädesrätt eller uteslutanderätt till arbete åt fackföreningsmedlemmar men icke heller åt oorganiserade; de få icke heller i entreprenadkontrakt eller dylikt göra till villkor, att arbetet utföres av endast organiserade eller endast oorganiserade arbetare. I civil statstjänst anställda få icke tillhöra organisation, som även omfattar icke-statsanställda, dock med någon lättnad för sådana organisationsmedlemmar, som haft rätt till understöd vid arbetsoförmåga eller pension från organisationen, eller som på grund av verksamhet utom statstjänsten ha sådant medlemskap; brott mot förbudet medför i första hand varning, vid iteration permanent avsked ur statstjänsten. Man kan härmed jämföra den svenska statsbanepersonalens medlemskap i Landsorganisationen och det svenska postmannaförbundets numera definitivt beslutade inträde däri.

Den engelska lagen ingriper även på annat sätt i fackföreningarnas stadgar och straffsanktioner mot medlemmarna. En medlem, som vägrar deltaga i en enligt lagen olaglig strid, får icke uteslutas, bötfällas eller dömas att mista någon del av sin rätt på grund av denna vägran, även om fackföreningens stadgar synas berättiga till sådana bestraffningar. Sker det likväl, kan domstol fordra hans rehabilitering av fackföreningen eller tilldöma honom skadestånd av denna.

Av största intresse för vårt land på grund av under senare tid uppmärksammade tilldragelser är den engelska lagens resoluta uppträdande mot strejkpostering eller vad vi kalla blockadvakter. Ifrågavarande stadgande (§ 3, Förbud mot hot etc.) torde böra återgivas i de viktigaste momenten:

> »1. Det är förbjudet för en eller flera personer att (vare sig det sker å egna vägnar eller på uppdrag av fackförening eller enskild arbetsgivare eller firma samt oavsett om det sker till planläggande eller främjande av en arbetskonflikt) vistas vid eller nära ett hus eller en plats, där någon bor, arbetar, utövar verksamhet eller tillfälligtvis befinner sig i syfte att vinna eller meddela upplysning eller övertala eller förmå någon att arbeta eller att avhålla sig från att arbeta, för så vitt det sker till sådant antal eller eljes på sådant sätt, att därmed avses att skrämma (intimidate) någon i huset eller på platsen eller

att spärra vägen dit eller därifrån eller att föranleda fridsbrott. Överträdelse av detta förbud likställes med bevakande eller besättande av huset eller platsen i den mening, som avses i § 7 av Conspiracy and Protection of Property Act 1875.

2. Med uttrycket »skrämma» avses i denna paragraf att ingiva någon grundad anledning att befara skada (injury) för honom själv eller någon medlem av hans familj eller någon av hans underhavande eller våld eller skadegörelse å person eller egendom; innefattande uttrycket »skada» oförrätt mot någon med hänsyn till hans affär, sysselsättning, anställning eller annan inkomstkälla och inbegripande varje slag av rättsstridigt tvång.

— —

4. Oavsett vad i annan lag är stadgat, vare förbjudet för en eller flera personer att, i avsikt att förmå någon att arbeta eller avhålla sig från arbete, bevaka eller besätta ett hus eller en plats, varest denne vistas, eller att närma sig dylikt hus eller dylik plats; den som bryter mot detta moment vare efter bevisning vid summariskt rättsförfarande förfallen till böter, icke överstigande 20 pund eller till fängelse i högst 3 månader.»

I *Österrike* beaktas framför allt »terrorn på arbetsplatsen», det rättsvidriga trycket på oorganiserade eller annorledes organiserade arbetare, motsvarande den i Sverige för ett par decennier sedan mer än nu kända »vägran att arbeta kamrat» med oorganiserade, framför allt strejkbrytare. Den österrikiska arbetsplatsterrorn har kanske främst haft en politisk prägel, i det socialistiska arbetare fordrat avskedande av arbetskamrater, som tillhört de nationalistiska Heimwehrklubbarna. Organisationsfriheten i hela sin vidd, d. v. s. frihet att organisera sig och att *icke* organisera sig är tvivelsutan den österrikiska lagens främsta mål. Förslag om en lag, som skulle benämnas »Antiterrorgesetz», väcktes redan för några år sedan av två enskilda motionärer i nationalrådet, av vilka den ene betecknande nog var ledare i den *kristliga* fackorganisationen. Motionen kom aldrig under behandling, men uppslaget upptogs av regeringen Schober, vars initiativ efter åtskillig uppmjukning ledde till »lagen till skydd för arbets- och församlingsfriheten», som antogs den 5. och trädde i kraft redan den 26. april 1930. Den gjordes mera aptitlig för fackföreningarna genom att skydda även mötesfriheten och genom att lämna vissa kollektivavtalsgarantier, som ansetts vara av betydelse i ett land som Österrike, där den fackliga rörelsen är splittrad. Men det väsentliga i lagen är dess 4 § med straffbestämmelser för tvång mot *arbetets frihet* och för kränkning av den allsidiga *föreningsfriheten*. Straffhotet riktar sig mot var och en, som genom våld eller hot hindrar en arbetsgivare eller en arbetare i hans fria vilja att giva eller taga arbete i avsikt att

»a) åstadkomma, att i ett företag endast medlemmar av viss fackförening eller annan frivillig sammanslutning eller endast arbetare, som icke tillhöra någon fackförening, sysselsättas;

b) förhindra, att i ett företag personer sysselsättas, som ej tillhöra någon fackförening eller en viss fackförening eller annan frivillig sammanslutning.»

Straffbar är dessutom var och en, som »med våld eller hot tvingar en arbetare att ingå i en fackförening eller annan frivillig sammanslutning eller att utträda ur en sådan». Straffsatsen är fängelse i en vecka upp till 6 månader.

Den öppna dörrens politik är alltså lagens syfte. Alla bestämmelser i ett kollektivavtal, som stadga ensidigt eller ömsesidigt organisationstvång, äro enligt lagen ogiltiga, under det avtalets andra bestämmelser gälla. Arbetsgivaren förbjudes att inkassera fackföreningsavgifter, och arbetare, från vars lön han avdragit sådan avgift, kan återfordra den av arbetsgivaren inom 3 år (dock ej avgifter till avtalsenliga välfärdsinrättningar).

I Danmark genomdrev venstreregeringen Madsen-Mygdal omedelbart före sitt fall »Lov om Værn for Ervervs- og Arbejdsfriheden af Marts 1929». Den erbjuder stort intresse, då den dels skyddar arbetets frihet, dels också utgör ett verksamt ekonomiskt stöd för »tredje man» som angripes med blockad och bojkott. Lagen är helt kort. I likhet med den österrikiska frånkänner den (i § 1) kollektivavtal, »som på oberättigat sätt begränsa den enskildes fria tillgång till förvärv eller arbete», rättsverkan vid de allmänna domstolarna. De kollektivavtal, som omhandlas i lagen om den faste Voldgiftsret, d. v. s. äro ingångna mellan danska arbetsgivareföreningen och danska landsorganisationen, beröras icke av den nya lagen. Den enligt § 1 oberättigade kollektivavtalsformen (resp. innehållet) kunna de allmänna domstolarna hänskjuta till granskning av sakkunniga. Lagens huvudparagraf är § 3, som lyder:

> »Varje slags ekonomisk eller personlig förföljelse, däribland bojkott, som åsyftar att på oberättigat sätt begränsa den enskildes fria tillgång till förvärv eller arbete eller hans (hennes) rätt att vara medlem av eller stå utanför en organisation, är olaglig och medför utom ersättning för den skada, nämnda förföljelse tillfogat vederbörande, böter av upp till 100,000 kr. eller enkelt fängelse. Målen kunna instämmas såväl av enskild målsägare som av offentlig åklagare.»

Lagen innebär en stark skärpning av det föregående rättstillståndet. Brotten mot näringsfriheten och arbetets frihet ha kriminaliserats och belagts med böter eller fängelse. Skadeståndsäventyret fanns även förut. De allmänna domstolarna ha redan förut ådömt ibland mycket höga skadestånd till personer, som hindrats att arbeta, och till personer och företag, som hindrats i sin näringsutövning av blockad eller bojkott. Av fackföreningar prickade arbetare ha fått ersättning med t. ex. något tusental kronor var. I fråga om bojkottåtgärder mot tredje man före lagens tillkomst är det s. k. Kolindsundsmålet i högsta grad representativt. Högsta domstolen tillerkände bönderna (Lodsejerlaget) i Kolindsund och handelsfirman Kjær ett skadestånd av sammanlagt 285,000 kr. jämte räntor samt 18,500 kr. i rättegångskostnader för oberättigad blockad och bojkott (mot »tredje man»); beloppen utdömdes från lantarbetare- och grovarbetareförbunden samt från Landsorganisationen (de samvirkende Fagforbund). Hade den nya lagen gällt, hade väl därtill kommit böter eller fängelsestraff.

I Norge möter en annan bild. På kommunistisk tillskyndan ha där under ett flertal år igångsatts olagliga strejkaktioner av relativt stor omfattning och lång varaktighet, trotsande »arbeidsrettens» fällande utslag. I samband härmed har utövats en »arbetsplatsterror», som vållat de lagligt arbetande »strejkbrytarna» svåra lidanden. Statsmakten har ingenting eller obetydligt förmått mot dessa våldshandlingar. Men för tre år sedan antog stortinget en lag av den 4. juli 1927, införd i allmänna strafflagens § 222. Den motsvarar den svenska »Åkarpslagen» och de svenska »Staafflagarna» men går längre. Den lyder i sin helhet sålunda:

> »1. Med böter från 25 till 25,000 kr. eller med fängelse i högst 1 år straffas den, som åstadkommer eller söker åstadkomma att någon upp-

säger eller övergiver sitt arbete eller icke söker eller icke får arbete, eller att någon uppsäger eller icke söker eller icke antager arbetare:

a) genom att förolämpa honom eller medlem av hans hushåll genom hotelser, eller våldsamt, förnärmligt eller påträngande beteende;

b) genom att följa honom från plats till plats;

c) genom att giva offentliga upplysningar om vem som arbetar eller har arbetat eller har sökt arbete under arbetsinställelse;

d) genom att hindra honom i hans arbete eller näring genom otillbörligt förfarande.

2. På samma sätt straffas vidare den, som genom bojkott söker tvinga någon arbetare eller arbetsgivare att ingå i en sammanslutning av arbetare eller arbetsgivare.

3. På samma sätt straffas vidare den som uppmanar eller medverkar till någon handling, som nämnes under 1 eller 2.

4. Är någon handling, som här nämnts, begången i anledning av förestående, pågående eller avslutad arbetsinställelse, är åtalsrätten obetingat offentlig.»

Vid de allmänna domstolarna har väckts en mångfald åtal mot arbetare, arbetarledare och journalister för brott mot den nya lagen, dels »Åkarpsbrott» i handling eller offentlig skrift, dels olaglig blockad. Domar ha avkunnats, lydande på fängelse i en eller två månader eller böter på hundratals kronor. För någon tid sedan stodo över hundra arbetare under sådant åtal.

Nyligen har *i Finland* antagits en lag, som behandlar vissa företeelser i sammanhang med den speciella politiska terror, som är karakteristisk för detta land. Den innehåller även motsvarigheter till våra Åkarps- och Staafflagar men går längre. Industrien i Finland har alltsedan upprorets kuvande levat under en delvis latent »arbetsplatsterror», som stundom hotat brista ut i full låga.

Straffsatsen är böter eller fängelse upp till 1 år, och brott mot lagen, även tryckfrihetsbrott, lyder under åtal genom allmän åklagare. Särskilt anmärkningsvärda äro följande stycken av § 1:

»Lag samma vare, därest någon tvingar eller söker tvinga arbetsgivare att inställa arbetet eller från arbete skilja eller däri ej antaga arbetare.

Vad ovan i denna paragraf är sagt, gäller jämväl där ifrågavarande handling är riktad mot annan än den, vars påverkan eller förföljelse avses.»

Härmed vill man komma åt »vägran att arbeta kamrat» med misshaglig arbetare och brott mot »tredje man». I andra stycket av § 2 stadgas straff för den, som tvingar eller söker tvinga någon till »förödmjukande handling av orsak, att han utfört strejk underkastat arbete eller annat arbete i strid med någon organisations förbud».